

GOTLANDS IDROTTSHISTORISKA FÖRENING
CAFÉKVÄLLAR
2001-2012

Sammanställt av Kjellåke och Elsie Nordström

GOTLANDS IDROTTSHISTORISKA FÖRENING CAFÉKVÄLLAR

På hösten 2001 diskuterades på allvar, att det behövdes en idrottshistorisk förening och därför startades ett idrottshistoriskt café tisdagen den 20 november 2001 kl 19.00 på Gutavallen, med Torsten Palmqvist som gästföreläsare och ämnet var ishockey. Arrangörer var Guldklubben tillsammans med GI-SISU och 14 personer lyssnade.

Nr 1

Torsten Palmqvist berättade om den gotländska ishockeyns start 1947 och under en period fanns det ishockeyrinkar i nästan varje socken. 1963 fick Hemse en konstfrusen bana, 1964 i Slite och 1965 i Roma. 1975 kom ishallen i Visby, som innan dess hade sin hockeyrink norr om läktaren.

I starten var det vanligt, att spelarna skottade isen ren från snö innan spelet kunde börja – det fanns inga idrottsplatsvaktmästare. Belysningen hängde strax över isen och antal lux var lågt. Men entusiasmen var hög och bandyspelare blev ishockeyspelare, men många hade svårt med skyttet. Det kom in en protest mot målvakterna, som inte skulle få slänga sig på isen, för det var svårt att göra mål då!! Den stora hockeyprofilen fanns i Roma – Olle Norman, som t.o.m. fick hit en kanadensisk tränare till sitt Roma IF.

Nr 2

Tisdag 22 januari 2002 följde den andra cafékvällen med **Anders Dahlin**, som föreläste om sitt idrottande i friidrott och orientering. Berättade om tävlingar på bana och i skogen, där det blev segrar i parti och minut och detta utökades när Anders blev officer på I 18 med militära framgångar.

Nr 3

Onsdagen den 20 februari 2002 berättade **Karl-Erik Bergström** om utvecklingen av golfspelet på Gotland. Första golfbanorna fanns 1936 på Asunden i Slite och på Muramaris i Visby (privat). Visby Golfklubb blev först med 18-hålsbanan klar 1966 och 27 hål klar 1993. Därefter kom det banor i När, Visby (flygfältet-Gotska GK) och Stånga.

På Hästnäs finns det en 9-hålsbana liksom på bredvidliggande Lugnet och vidare har tillkommit banor i Slite och Ljugarn. Det finns också privatägda banor i Stenkyrka och Vamlingbo, s.k. Pay-and-play-banor. Levide har även en privat bana, 9 hål med spel, där det endast tillåts järnklubbor och ägarens bollar. Nya golfbanor planeras på Suderbys, Visby och i Fårösund.

Nr 4

Torsdagen den 18 april 2002 berättade **Sven Larsson** om orientering, presenterade utförligt hur orienteringen utvecklats – kartor-kompass-utrustning och 1922 hölls den första tävlingen på Gotland – segrare tips- Otto Persson. Visby IF var första klubb som tog upp kampen mot militären. 1937 arrangerades Korporienteringen för första gången, ett samarrangemang Visby AIK-Gotlands Allehanda. På 40-talet startade damorienteringen.

Nr 5

Torsdagen den 16 maj 2002 var nästa gästföreläsare **Einar Smith**, som utförligt berättade om sitt långa och innehållsrika idrottsliv. Einar kom tidigt i kontakt med idrott, vilket sedan fortsatte i och med lärarjobb och rektor i Klintehamn. Einar idrottade i sin ungdom, men är mest känd för sin ledargärning – speciellt i IK Tjelvar. Einar har deltagit i hela uppbyggnaden av friidrotten från kolstybb till allvädersbanor, materialförändringar, enskilda idrottares träning, men också fått se baksidan – dopning.

Nr 6

Den 27 maj 2002 flyttades cafékvällen till Roma, där **Erik "Eka" Jonsson** förevisade Roma IF:s utställning "Roma IF 75 år".

Nr 7

Torsdagen den 5 september 2002 berättade **KG Runander** om Visby Bollklubb – en gammal och anrik förening.

Nr 8

Även torsdag 17 oktober 2002 var **KG Runander** gästföreläsare vid cafékvällen. Han visade upp en stor provkarta på olika skjutvapen. Visade även den utrustning som en skytt måste ha vid dagens tävlingar.

Nr 9

Torsdagen den 7 november 2002 berättade **Erik ”Eka” Jonsson** om sitt arbete i Svenska Ishockeyförbundet.

1965

Kom den första historiska segern för Gotland då det gällde landskapsutbyte, Blekinge besegrades med 12 – 3 i Hemse, märkligt nog så segrade Blekinge i returmatchen dagen efter med siffrorna 1 – 2

Gotlands första seger, laget bestod av:

St fr vä Olle Norman, Bertil Gréen, Bertil Samuelsson, Lars Eklöf, Ulf Henriksson, Erik Jonsson, Curt Ljunggren, Erland Ljunggren, Sam Björklund, Lars Eriksson.
Knäst Per Johansson, Rune Nilsson, Jan-Erik Christiansson, Bernt Järnhem, Johannes Björklund, Göte Pettersson, Karl-Erik Pettersson.

Nr 10

Torsdag 6 februari 2003 blev det en cafékväll tillsammans med GI-SISU, där **Leif Yttergren**, lektor i idrottshistoria vid idrottshögskolan, gjorde reflektioner kring den svenska och gotländska idrottsrörelsens utveckling 1903-2003.

Nr 11

Torsdag 6 mars 2003 berättade **Lennart Svennefelt** om sin upplevelse av gotländsk handboll från tiden i I 18:s gymnastiksal via Exhuset till Södervärnshallen, om militärens närvaro under krigsåren, som handbollen hade stor nytta av. Berättade om de första årens spel i fastlandsserier, som så småningom gav allsvensk handboll – en enorm utveckling.

Från vänster: Joh. Arwesson, Carl Lindahl, O. Blomberg, John Lindahl.

Nr 12

Måndag 14 april 2003 berättade **Anders Mattsson** om gutnisk idrott under förra seklet och självklart i detta sammanhang, bjöd Anders på Gotlandsdricka. Det blev en genomgång av främst varpa och alla turer med kollision mellan Gotland-Fastlandet i styrelsesammanhang, men även övriga gutniska idrotter belystes.

Nr 13

Fotbollen är stor på Gotland och om detta berättade **Rune Fransson** med en första halvlek torsdagen den 2 oktober 2003, där det finns många årtal -1895 gemensamma regler för fotboll, första DM 1917, A7-WIF 3-2. Den 8 april 1921 bildades Gotlands Fotbollförbund på café Lunkan, första ordförande Ivar Persson. År 1927 invigdes Gutavallen, som på 50-talet hade en av Sveriges bästa gräsplaner.

Nr 14

Torsdag 4 mars 2004 berättade **Egon Lindström** om sin upplevelse av friidrott, där han tävlade i friidrott i friidrott/terränglöpning med bröderna Berg, Viklau. Han tävlade först för Etelhem, men från 1950 blev det Roma IF. Friidrottsförbundet bildades 1958 och det har funnits många friidrottsklubbar, nästan en i varje socken. Stora tävlingar var bl.a. Visbyspelen, Klintespelen, Viklauterrängen.

Nr 15

Idrottsfamiljen Östergren på Fårö – ett idrottshistoriskt kåseri bjöd **Majvor Östergren** på vid cafékvällen torsdag 1 april 2004 och hon inledde med kvinnornas idrottande 100 år bakåt – ingen jämställdhet utan det var överklassen som idrottade, ingen organisation, tog ej upp talanger, mansdominerat styre m.m.

Majvors farfar tävlade, men framför allt pappa Herman och Majvors bror och syster – ett familjetävlande. Idag har det förändrats, talanger tas till vara, men i media är det svårt för damidrotten att få plats. Hon tycker, att den rosa idrottsbilagan i Aftonbladet bör vara blå – det är nästan bara herridrott!

Nr 16

Torsdagen den 6 maj 2004 kom fotbollens andra halvlek – presenterad av **Rune Fransson**.

AIK:s Juniorlag DM-Mästare 1959.
Slog Hemse med 2-0 i Finalen på Sudervallen.

Nr 17

Vid cafékvällen torsdagen den 2 september 2004 berättade **Gösta Svensson** om sitt handbollspel, där han började i Visby AIK på 50-talet. Karriären omfattar åren 1954-1973. Gösta kommer ihåg Exhus-tiden, där söndagsmatcherna var den stora höjdpunkten. År 1961 invigdes Hemsehallen och UK-Pressen möttes inför 600 åskådare. Mest kommer Gösta ihåg sammanslagningen Visby IF-IF Gute, som gav seger i div. III, avancemang till div. II och det blev en period som föregick den allsvenska perioden.

Nr 18

Torsdag 7 oktober 2004 föreläste **Leif Wrisemo** inför 35 intresserade deltagare kring handbollens historia på Gotland 1933 och framåt. Leif har forskat kring landskapsmatcher, UK-Pressen, klubbmatcher, militära matcher och har alla resultat med målskyttar. Även alla som spelat seniorhandboll kartlägges.

Nr 19

Årets första föreläsning 2005 handlade om bordtennis, där **Gunnar Bäck** torsdag 17 februari berättade från spel och ledarskap, de senaste åren i Tyskland. Avslutade med att berätta om sina år i Kina – en speciell upplevelse. Alla spelare, ledare och tränare styrs av Partiet.

Nr 20

Torsdag den 7 april 2005 tar **Paul "Dino" Larsson** befälet över cafékvällen och berättar initierat kring dambasketens utveckling på Gotland, till årets finalspel om guldmedaljer mot Luleå. Det är mycket tack vare Dinos ledarskap, som tjejerna lyckats så bra, men självfallet har de olika importerna från USA-Mexiko-Vietnam betytt mycket och självfallet kostat mycket pengar.

Nr 21

Torsdag den 12 maj 2005 var **Arne Hovlid och Arne Gahnström** inbjudna som föreläsare för att prata om tyngdlyftning.

Arne Hovlid började med att berätta kring tyngdlyftningens historia på Gotland från 1922 till att Gotlands Tyngdlyftningsförbund bildades 1958. Under en period fanns styrkelyft med i verksamheten men försvann så småningom. I början fanns även enarmslyft med, men utvecklingen gick mot dagens system i viktklasser. Det fanns föreningar i Visby, Fårösund, Tingstäde, Viklau, Väskinde och Havdhem samt sektioner i ordinarie föreningar.

Arne Gahnström fortsatte med sin del i tyngdlyftningen, som gav en guldmedalj i veteran-VM och utvecklingen på Gotland i och med att Visby Atletklubb bildades. Pressmomentet slopades 1973 och idag är det klasser typ 52-kilos o.s.v. En annan stark förening är Tingstäde TK och IF Hansa. Stora profiler var Gustaf Dahlström, Nils Nordström, Gustaf Norman, Göte Widing, Einar Hagberg, Seth Nilsson och på ungdomssidan idag är det Oskar Hansson och Fredrik Svensson, som härjar såväl i SM som i EM och VM i juniorklass.

Mycket av tyngdlyftningens historia finns i en bok "Vi Tyngdlyftare", som även har ett avsnitt med presentation av de gotländska tyngdlyftarna förr, som fick hålla till i undermåliga källarlokalerna.

Nr 22

Minnesanteckningar från CAFÉKVÄLL torsdag 2005-06-16 kl 19.00 i Gutavallens Cafeteria. Närvarande: 11 st. intresserade.

Ämne: Ledarskap

Föredragshållare: **Niklas Hansson, VIF GUTE, Lennart Svennefelt, Kurt Johansson, Rune Fransson.**

Niklas Hansson, assisterande tränare i Visby IF Gutes div-II-lag inledde under rubriken – Varför jag tror att vi leder div. II?

Under vintern har träningen gått ut på individens roll i gruppen. Måste alla kunna allt? Bättre förbättra Din egenskap - skapa självförtroende. Skaffa bättre fysik än andra. Spelsystem i förhållande till truppens utseende. Lagets spelmetod. Klara roller. Lagmoral. Niklas framhåller goda ledare och lagets insatser.

Lennart Svennefelt berättar om ledarskapet i går – från sin första ledarutbildning 1947 och ställer frågan – Varför blir man ledare? Hur skall en bra ledare vara? Att föreläsa andra är ett viktigt uppdrag, kanske det finaste som finns. Vi pratar om den ideelle ledaren, vilket det funnits många av på Gotland. Här nämnes Allan Sandström, Samuel Jupither, Einar Smith, Inge Claesson, Olle Norman, Hasse Sandsjö, Ernst Rohnström, Gösta Säiner, Ivar Persson, Lasse Holmö, Gustav Dahlström, Alf Lindwall, Henna Carlsson, Gustaf Jacobsson, Gillis Pettersson, Alf Jönsson, Gösta Rörstrand, Lennart "Krullis" Johansson, Karl-Herman Engström, Gösta "Dirken" Löfgren.

Kurt Johansson tar upp dagens ledarskap, som kräver mycken tid till planering och problematiken kring fastlandsresandet, pengarnas betydelse inom idrotten. Dopning har vi varit i stort sett förskonade ifrån.

Rune Fransson tar upp funktionärens ledarroll – där vi haft många som gjort stora insatser. Tar upp förhållandet spelare-tränare-domare. Förbundsdomare genom åren: Inge Claesson, Tord Dahlström, Kennet Carlsson, Rune Larsson (FIFA-Domare), Lage Filipsson, Sven Nilsson, Bertil Persson, Allan Sandström, Victor Wenell -damerna Lotta Jacobsson, Elisabeth Qviström, Pia Pettersson. Inom FIFA är domaråldern max 50, men inom distrikten finns ingen åldersbegränsning.

Våldet på och utanför planen är ett stort problem – Anders Frisk är den mest bekante, som efter personligt hot och även mot familjen valt att sluta som domare – får det följder?

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 23

Minnesanteckningar från CAFÉKVÄLL torsdag 2005-10-06 kl. 19.00 i Gutavallens cafeteria.

Närvarande: 14 st. intresserade. Ämne: NetWest Island Games.

Föredragshållare: **Bo Frykenstam.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna, presenterar Bo Frykenstam och meddelar, att nästa cafékväll blir på Café Strykjärnet torsdag 3 november kl. 18.30.

Bo Frykenstam börjar med att visa en DVD-film på 20 minuter, som visar bilder från olika arrangemang. Bo Frykenstam ordförande i organisationsutskottet i fyra år började med bakgrund till att spelen startade. På Isle of Man började turismen avta och man funderade på lämpligt idrotts-evenemang och beslutade bjuda in olika öar till idrottsutövningar och via nordiska ambassaden i London, RF fick GI inbjudan att delta och i juli 1985 startade spelen med 15 öar i 7 olika idrotter, 500 deltagare. Så beslutades hålla spelen vart annat år med olika arrangörer. Idag är deltagarantalet över 2000 deltagare. 2003 deltog 2400 st. Övriga öar satsar stort på Island Games, men på Gotland finns inte den inställningen.

Stor sponsor till Ö-spelen är NatWest, en engelsk bank. Cirka 1500 frivilliga funktionärer hjälper sin ö och idrotten. För att få delta i spelen skall utövaren vara född på ön, bostad på ön minst 12 månader före spelöppningen. Dopningstester göres kontinuerligt. 12-14 idrotter skall finnas med och arrangerande ö bestämmer vilka. Nästa Ö-spel går på Åland.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 24

Minnesanteckningar från CAFÉKVÄLL torsdag 2005-11-03 kl 18.30 på Café Strykjärnet, Wallérs plats, Visby.

Ämne: **Nostalgiafton på f.d. idrottscaféet Strykjärnet.** Närvarande: 23 st.

Café Strykjärnet – fick namnet p.g.a. gavelns utformning, som liknar ett strykjärn. Det drevs café från 1930-talets början fram till slutet av 60-talet och blev ett populärt idrottscafé och schackcafé.

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna, presenterar nuvarande ägarinna, Therese Österman som serverade kaffe med tilltugg, saffranspannkaka och chokladkaka.

Kjellåke Nordström började med att fråga Lennart Svennefelt, en av de med flest minnen från idrottstiden om vad som kommer fram med en tillbakablick. Det är omgjort med annan färg på väggar, tak och en ny disk plus en något annan möblering. Schackbordet saknas

men i stort påminner det om det gamla, där Visby AIK hade sitt bord, Wisby IF sitt och även olika yrkesgrupper hade sin placering vid förmiddagskaffet. Läroverkseleverna besökte caféet på dagtid och det var också en mötesplats för landsortsbor, som passade på med en fikapaus.

Det fanns en viss form av idrottsoriginal, som besökte caféet och kring dessa kretsar många minnen liksom från debatterna på måndag morgon, när idrottsföreningarna hade mötts. Einar Smith var den som hade minnen längst tillbaka, när han 1935 som läroverksgrabb besökte caféet – 70 år sedan! I två timmar flödade minnen och historier och avslutningsvis tackade Kjellåke Nordström för visat intresse och cafékvällen avslutades.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 25

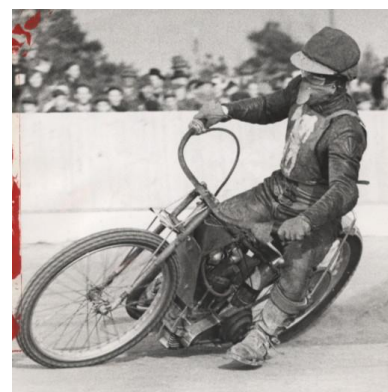
Minnesanteckningar från Cafékväll 2006-01-12 kl. 19.00 i Polishuset, Visby.

Närvarande: 18 deltagare.

Gästföreläsare: **Sven-Ove Södergren**. Ämne: Speedway – Bysarnas historia.

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och önskar alla gott nytt år och överlämnar ordet till dagens föreläsare.

Hastighetstävlingar för motorcyklar kördes i början av trettioalet på Gutavallen, vilket utmynnade i arga insändare om livsfarliga övningar. 1933 kördes tävlingar på A 7 och där deltog hela Sveriges motorelit-3000 åskådare. 1939 till 1945 blev det inga tävlingar men 1946 flyttade jordbanetävlingar till Lännaområdet och i början av 50-talet blev det Galgberget. Det fanns ingen förening och i mitten av 60-talet försökte några förare övertyga styrelsen om behovet av att bilda en speedwayförening, men det blev nobben.

Erbjudanden kom från fastlandsföreningar och många nappade på det men en ny uppvaktning hos styrelsen fick samma negativa resultat. Då skrev Lasseman Larsson om detta och nu fick styrelsen bråttom att kalla på förarna och förklara det olämpliga att kontakta pressen, vilket Lasseman Larsson kommenterade i en ny artikel, vilket så småningom blev start för Bysarna.

På 50-talet kostade en speedwaycykel 1500 kr – idag 70 000 minst.

Bysarna har vunnit SM 1 971,72,75 och 1988. 1972 kördes en landskamp på Galgberget mot Sovjetunionen. Gotland har haft många duktiga

speedwayförare – Fritz Löfkvist var kanske den bäste, som tyvärr omkom på Solvalla i 1000 m-lopp 1949. Andra namn – Torbjörn Harryson, Tore Attlerud, Christer Löfkvist m fl.

I slutet av 70-talet upphörde 1-maj-tävlingarna på Galgberget. Med dagens situation i speedway är det svårt få lagkänslor med utlänningar, som gör ett jobb och sedan försvinner.

Bysarna har idag bra ungdomsverksamhet och kommer starta 2006 med ett rent gotlandslag i div. 1 som är div. 3. efter elitserie, Allsvenskan.

Kl. 21.00 tackar ordföranden Kjellåke Nordström Sven-Olof Södergren och överlämnar ett ex av Idrottshistoriska platser på Gotland.

Vid anteckningarna Lennart Svennefelt.

Nr 26

GUTAVALLEN 2006-02-02 kl. 19.00. Föreläsare: **Gösta Karlsson**, Handikappidrotten.

Gösta Karlsson berättar om sin barndom, ej gotlänning, bodde först i Fide sedan i Fårösund och idrottade med fotboll, basket och märkte att han hade styrka, bra i brännboll men synen var nedsatt och krävde starka glasögon. Flyttade till Slite, mera idrott men 1968 flytt till Visby och jobb på LME, där det fanns en sportklubb. Gösta ställde upp på koncernmästerskap och blev 3:a i kulstötning. Nu blev det organiserad träning i IK Tjelvar och resultaten i kula och diskus blev bättre och bättre. DM-tecknen ramlade in.

I detta läge ville Gösta även träna på släggkastning, men synen var för dålig. Dags att börja tävla inom handikappidrotten, vilket innebar lättare redskap. Ställde upp i SM i kulstötning, diskus fanns ej för synskadade.

1979 blev det handikapplandslaget och debuten skedde i Polen, vann i kulstötning och tvåa i diskus. Gösta har deltagit i EM, Nordiska Mästerskap och OS, har två EM i kula, 2 EM-silver i diskus, 2 OS-guld i kula, i silver och ett brons i diskus, har svenskt rekord för synskadade och innehar det svenska rekordet i kula – 13,83 m. Har vunnit totalt 16 DM.

Gösta Karlsson fick GT-guldet 1980.

Idag arbetar Gösta Karlsson på Korpen-sjukhuset, rehabavdelningen. Gösta berättar om särskilda händelser under OS, under resor och före OS inbjuden tillsammans med övriga i handikapplandslaget till statsministern på middag. Transporterna skedde med Herkules och det behövdes stora utrymmen för rullstolar mm.

Gösta anser att idrotten gett honom oerhört mycket och han har sluppit skador. Idag håller han på med handikappcurling.

Vid anteckningsblocket Lennart Svennefelt.

Nr 27

Gutavallens cafeteria torsdag 2006-03-02 kl 19.00. Närvarande: 19 st. Föreläsare: **Jerker Enekvist**.

Jerker Enekvist tackar för inbjudan och presenterar sig själv, uppfödd och boende på Östra Vi, i närhet av Mårtenssons ridstallar, testade många spontanidrotter och tack vare en granne, Axel Johansson, ledare inom Wisby IF blev det fotboll och ishockey men även friidrott (löpning). På äldre dagar orientering, men idrottskarriären ligger på ledarplanet inte på idrottsbanan.

1973 efter lärarutbildning blev det Havdhem och kontakt med IF Hansa, blev ledare för ett miniorlag, där alla skulle vara med och ha roligt och det blev framgångar i 70-iaden. Blev ledamot i styrelsen, som fotbollsrepresentant och berömde styrelsen, framför allt Lasse Olssons protokoll.

Hansavallen gjordes i ordning och 1975 byggdes Hansahallen och detta gav ett enormt uppsving, bl.a. Hasse Hansas idrottskola.

Jerker kom som lärare även med i Skolidrottsförbundet och förutom Skol-DM i friidrott blev det breddsatsning, Piggelin i skolan, som även omfattade utbildning av ledare. Jerker drog igång ett friluftsläger, samarrangemang Skolidrottsförbundet - Korpen, för mellanstadiet, kallades Gryngelägret trots att det ej låg i Grynge. Det blev även ett nordiskt skolidrottsläger på Gotland. Bl.a. arrangerades kanotpaddling i Bäste träsk.

Jerker var projektledare för Gotland Tvärs inom ramen för Motion 80, Jerker satt även med i GI:s styrelse, var under en period idrottskonsulent inom GI.

Ett projekt startades – Gotlandsklassikern, 30 km skidor, 75 km cykel och 25 km löpning. Startade även Gutar på gång, fjällvandring.

Kom till Fröjel, med i styrelsen för Tjelvar IK, blev sekreterare efter Einar Smith. Här blev det en mängd olika arrangemang, Ledarskolan, Tjelvar - Äventyr men framför allt Klinte marknad

Har tack vare hustrun blivit intresserad av ridning och är med i hembygdsrörelsen, i styrelsen i Fröjel. Avslutar en fantastisk resa inom Ledarskap med att betona vikten av dokumentation.

Vid anteckningsblocket Lennart Svennefelt.

Nr 28

Gutavallens cafeteria torsdag 2006-04-05 kl. 18.30. Närvarande: 15 st.

Ämne: Skidor. Föreläsare: **Sven Larsson och Bert-Ola Wallin.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till kvällens föreläsare. Sven Larsson inleder med – ”min idrott”, skidor. Skidåkning har gamla anor på Gotland och från 30-talets organisation med ombudsman för många föreningar på ön blev det 1959 ett SDF, specialdistriktsförbund. De militära förbanden höll på med skidåkning och tolkning efter häst Ivan Sandgren hette den förste ombudsmannen och det fanns ett 30-tal föreningar, som höll på med skidåkning, om det fanns snö.

Första DM 1940 på I 18, även 1941, 71 startande seniorer + korpstafett 110 lag. 1942 blev DM på I 18 ett stort arrangemang med uppbyggd paviljong på kaserngården, musikkåren spelade och på 30 km startade 95 seniorer med Militärbefälhavaren närvarande. DM liksom andra tävlingar anordnades varje år det fanns snö, inte 1943–45, 48–49 och så har det förblivit – snövintrar mycket aktivitet.

Bert-Ola Wallin utan egna framgångar på skidor (idag ordförande i Gotlands skidförbund) pratade om framgångsrika gotländska skidåkare – Jan-Erik Östergren, Fritz Löfqvist, Einar Dahlin, Per-Åke Karlsson, Berthold Hoffman, Madeleine Engström, Inga Wallin m fl.

Skidåkningen hade en period med 6 gröna vintrar, som ”tog knäcken” på intresset, men många gotlänningar åker Vasaloppet, värst är Per-Åke Karlsson, 30 ggr, Berthold Hoffman 26. Jan-Erik Östergren åkte 1979 på 4 tim 26 minuter. Skidor idag – stor brist på ledare, svårt rekrytera nya skidåkare men det finns planer på att få konstsnö. Stort intresse finns – VOK, SVAJDE, ROMA hyr ut skidor + övrig utrustning, bara det finns snö. Det finns en framgångsrik gotlänning på skidor – Roger Wickman, Speed-Ski, bland de 4-5 bästa i världen.

Andra september 2006 anordnas en Gotlands Rullskidvasa, Visby – Klintehamn, 73 km men det finns även en kortare variant – 20 km Visby-Kneippbyn.

Efter en kaffepaus blev det frågestund och det kom fram många synpunkter, gamla minnen och ännu en kväll i glada idrottskamraters lag kunde avslutas av ordföranden kl 21.30.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt

Nr 29

Gutavallens cafeteria torsdag 4 maj 2006 kl. 18.30. Närvarande: 10 st.

Ämne: Badminton. Föreläsare: **Bertil Lawergren.**

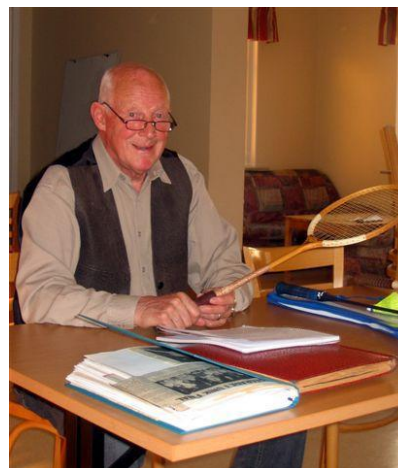
Ordförande hälsar välkomna till cafékväll nr 29 sedan starten och överlämnar ordet till kvällens föreläsare, Bertil Lawergren, Badminton.

Bertil Lawergren, 73 år, inleder med första mötet på Gutavallen, klär om för att träna friidrott men råkar ta fel på omklädningsrum, damernas, och får en utskällning av David Wulff. Bertil, född i Havdhem, började i lantaffär hos Blomqvist och blev god vän med sönerna Kalle och Sven. Började hoppa längdhopp i 12-årsåldern och det blev ungdomstävlingar, även på fastlandet. Gjorde militärtjänst och träffade Lars Lundqvist och blev intresserad av badminton. Längdhopsresultaten 6.20–6.30 m räckte till DM men när Ingvar Lundgren dök upp med resultat kring 7 m träffade Bertil Erik Ekstrand, duktig badmintonspelare, blev det badminton för Bertil.

I början var det Läroverkets gymnastiksal som gällde, sedermera även Bingebysskolans gymnastiksal, men det var för lite banor och för lågt i tak. Tillsammans med IK Tjelvar startades ungdomsträning, det blev serier först för pojkar men sedermera även för flickor.

1964 var Bertil på Bosön på en ungdomsledarkurs, 8 dagar och det var en tuff utbildning, mycket fysiskt men det var ingenting mot det svenska brottarlandslagens träning.

När Södevärnshallen stod klar blev det ett lyft även om det var kollision med bl. a handboll om träningstider men 1968 anmäldes ett lag från Visby Badmintonklubb till en Stockholmsserie, vann första matchen med 6-0 och vann serien och avancerade till div. 3, men det blev respass direkt och åter div. 4.

1981 tillkom Hemse, Havdhem, Slite, Klinte, Garda och även S:t Olof, KA 3 och P18 och A 7. Det inleddes även ett utbyte med Öland, 48 matcher och förlust med 40-8. Men året därpå blev det seger, 25-23 på hemmaplan. Idag är det sammandragningar vid seriespel, 4 lag på samma ställe, 8 delmatcher och allra bäst är tillkomsten av Visby Rackethall, 6 banor och det är fullt på alla banor, grupper från 4 år och upp till oldtimers, 60-80 år.

I juli 1986 startade Gotlandsspelen i badminton, 108 deltagare första året och intresset ökade år från år, spel från 0900 till kl 2100-2200 varje dag.

I badminton spelas först till 15, damer till 11, bara poäng i egen serve men internationellt förekommer räkning som i bordtennis, vunnen boll ger poäng.

Badminton har Lasse Thomsson som heltidsanställd, sköter tävlingar, administration mm.

På tidigt 90-tal startas DM i lagspel, Visby Badmintonklubb vinner och i badminton råder jämlikhet, herrar och damer i samma lag, spelet pendlar mellan div. 2 och 3, ambitionen är att gå upp i div. 2.

I Island Games vann Gotland lagbrons två år i rad.

2001 fick Gotland sin första elitpelare, bredden på toppen är stor men konkurrensen är svår och det finns oro för utvecklingen av badmintonspelet utanför Visby. Svårt få tider i hallarna ledarbrist.

Det finns duktiga ungdomar, bäst Kristian Pettersson, 13 år, tävlar i 16-årsklassen och Karolina Gate, 10 år, Bertils barnbarn.

Utvecklingen av racket och boll har varit stor under åren, från träram, stålskaft och Carbone skaft med aluminiumram.

Efter en stunds kafferast fortsätter kvällen med frågestund och det visar sig finnas många frågor och svar.

Bästa nationer idag är Kina, Danmark, England, Grönland plus olika asiatiska nationer.

Bollens fjädrar är från gås, endast en fjäder per gås duger.

Klockan 21.00 tackar ordförande Kjellåke Nordström Bertil Lawergren för ikväll, överlämnar ett ex av Idrottshistoriska platser på Gotland och avslutar cafékvällen.

Vid anteckningsblocket Lennart Svennefelt.

Nr 30

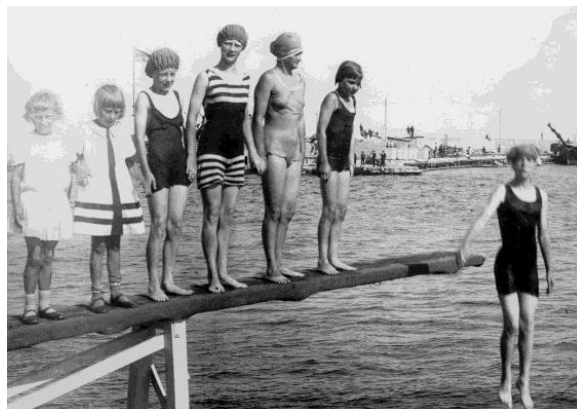
Gutavallens cafeteria torsdag 2006-11-02 kl 18.30.

Närvarande: 11 st.

Ämne: Simning. Föreläsare: **Lasse Olsson.**

Kjellåke Nordström hälsar välkomna, speciellt Lasse Olsson men även **Ida Sandin**, tillfälligt i Visby och överlämnar ordet till Lasse Olsson.

Lasse presenterar sig själv, berättar om olika idrotter han provade på i ungdomsåren, men till slut blev det simning, där han lärde sig simma vid utomhus-simskola nere vid hamnen under överinseende av pappa" Bigge" Olsson och fortsättning följde i gamla varmbadhuset (kårhushuset idag för högskolan). Första simsättet blev crawl. Första DM blev i 11-12-års-åldern i Snäcks utomhusbassäng, 33 och 1/3-dels meter, där Rolf Wickman vann.

Deltog åren 1958 och 1959 i träningsläger för juniorer i Östergötland.

Vann tre DM-tecken 1958 i Slite hamn. Fortsatte träna i varmbadhuset och Snäck. Gick simlärarutbildning 1959 på Bosön. 1961 i april stod Solbergabadet färdigt och Lasse Olsson satte det första Gotlandsrekordet, vilket renderade en resa och en veckas träningsläger i Stockholm under ledning av Åke Lindgren. Visby IF bildade en simsektion och i träning fanns ett tiotal intresserade, men det var mest pojkar, flickorna tränade för Dagny Lindgen i Wisby Sällskap. Så småningom slogs träningsgrupperna ihop och namnet Wisby Simsällskap behölls.

*) Skolöverstyrelsens normalfördringar är:
För folk- och enhets-skolorna: klass 4-5 25 meter, klass 6-8 50 meter, klass 7-8 75 meter, klass 8-10 100 meter och klass 9-12 150 meter.
För de högre läroanstalterna: klass 1^a och 1^a 25 meter, 2^a och 2^a 50 meter, klass 3^a, 3^a och 1^a 75 meter, klass 4^a, 4^a och 2^a 100 meter, klass 5^a, 5^a, 5^a, 5^a och 4^a samt ring 1^a, 1^a och 1^a 150 meter och klass 7^a samt ring 1^a och 1^a 200 meter.

Lasse Olsson deltog i stora SM, bl.a. i Malmö men slutade pga studier med tävlingssimning och hann med 35 DM-tecken och ett 40-tal gotlandsrekord plus vunna DM-tecken i Östergötland. Har deltagit i veteran-SM i Norrköping plus Masters SM. Sedan år 2004 tillbaka på Gotland. Fortsatte diskussionen om Wisby Simsällskap och framgångar för olika simmare i WSS men även i Roma Sim och den allra främsta idag – Ida Sandin, som numera tränar för Wäsby Sim och har vunnit framgångar i SM och NetWest Island Games. Simningen idag bedrivs i våra tre simhallar i Visby, Roma och Hemse, med en mycket bred ungdomsverksamhet. Vid anteckningsblocket Lennart Svennefelt.

Nr 31

Gutavallens cafeteria torsdag 2007-01-11 kl. 18.30. Närvarande: 18 st.

Ämne: Tävlingscykling. Föreläsare: **Börje Kavhed**

Börje Kavhed berättar om sitt idrottsintresse, som ledde till en befattning som sportchef på MKG. Har varit cykelmotionär och deltagit i Vätternrundan sedan 1961 plus alla tävlingar runt olika sjöar på fastlandet.

Börje har kunnat konstatera att cykling på Gotland har varit stor idrott men idag på mycket blygsam nivå.

Cykelsportens historia startar 1869 i London med cyklar av trä, som efter detta kom höghjulscykeln. 1882 bildades första cykelklubben i Göteborg, 1884 Stockholms första och 9 september 1888 Svenska Hjulsportförbundet. 1895 bildas Gotlands Velocipedklubb, men klubben upphörde efter några år. 1897 hölls första landsvägstävlingen på Gotland. 1938 bildas Svenska Cykelförbundet.

1903 hölls första tävlingen Frankrike runt och 2007 blir det 94:e gången.

1931 bildas Visby Cykelklubb och grundarna var; Gösta Boberg, Samuel Jupiter, Gustav Parmert,

Nisse Sandelin och Hugo Struwe, 35 medlemmar och

första tävlingen 1 maj 1931. Första DM hölls

år 1933. 1943 kördes första Visbyrundan, ett varvlopp i

innerstaden och i södra stadsdelarna med start och mål på

Söderväg."Svängis" Johansson vann. 13 januari 1946

bildas CK Finish och 1956 bildas en cykelklubb i

Fårösund. 1957-60 dör cykelsporten på Gotland ut mycket

beroende på stor arbetsbrist och utflyttning från ön. 1970

bildas Ringmurens CK, som finns ännu idag men med

blygsam tävlingsverksamhet.

1986 kördes en etapp i Postgirot Open på Gotland, 1999

arrangeras linjelopp och varvlopp i samband med Island

Games på Gotland. Gotland får 2003 en proffscyklst,

Thomas Löfqvist, som spås en lysande framtid.

Börje Kavhed presenterar en gotländsk cyklist, som

specialiserat sig på Triathlon, simning 3,8 km i öppen sjö, 18 mil cykling plus ett maratonlopp, 4,2 mil, allt i en följd! Ett sådant kraftprov kräver vila 14 dagar efter och lämpligt är två tävlingar per år, som kan kombineras med sprint-, halv- eller olympiskt triathlon. Namn: Thomas Davidsson. I en tävling i Österrike startade 1800 st. samtidigt och då gäller det se upp i simningen, simma rakt och inte kollidera.

Börje visar två olika tävlingscyklar, moderna men visar också i ord och bild materialutvecklingen.

Vid anteckningsblocket Lennart Svennefelt

Nr 32

Gutavallens cafeteria torsdag 2007-02-08 kl 18.30.

Närvarande: 7 st.

Ämne: Tyngdlyftning - Visby Atletklubb.

Föreläsare: **Ulf Stillman**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till Ulf Stillman. Ulf Stillman, idag idrottslärare på Säveskolan, kommer från början från Tingstäde med Tingstäde TK som moderklubb, jobbar halvtid som idrottslärare och

halvtid som sportchef och förbundskapten för landslaget i tyngdlyftning.

Tyngdlyftning idag bygger på explosivitet, snabbhet och teknik och en tyngdlyftare är mycket startsnabb på 10 m löpning, vilket gör att många idrotter tränar för Ulf Stillman i Södervärnshallen. Ulf Stillman berättar om utvecklingen från träning 2 ggr i veckan till dagens 7 och hur lagtävling är möjligt. Varje lyftare väger in, får en koefficient som multipliceras med vikten som lyfts och på så vis sker lagtävling. Jämför med golfens handicapsystem. På Gotland finns idag 20 tyngdlyftare, i Sverige 700 och i Kina finns 8 miljoner licensierade lyftare!

Tyngdlyftning har genom åren drabbats av dopningsproblem, men idag är läget mycket bättre och kontroller genomförs kontinuerligt. Den som åker dit en första gång avstångs 2 år och om det blir en andra gång – avstängning på livstid.

I Sverige kan en tyngdlyftare leva på sin idrott om han/hon kvalificerar sig till OS, VM. I Ryssland tjänar deltagare i ryska landslaget 3000 dollar i månaden.

Det som många olika idrotter idag tar tyngdlyftning till hjälp i träning var helt otänkbara förr i tiden, ända fram till tidigt 90-tal. Det hävdades att fel muskelgrupper tränades!

Visby Atletklubb tilldelas Guldklubbens stipendium 2006 liksom Gotlands Tidningars guldmedalj för sina framgångsrika insatser 2006.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 33

Gutavallens Cafeteria torsdag 2007-03-08 kl 19.15.

Närvarande: 21 st.

Ämne: Smeknamn inom gotländsk idrott. Föredragande: **Lennart "Nenne" Svennefelt**.

Efter årsmötet 2007-03-08 var det meningen, att Susanne Rosengren skulle berätta om dambasket – speciellt Visby Ladies, men p.g.a. sjukdom i familjen kunde Susanne ej komma. I stället valde styrelsen, att sätta in ett reservprogram – Smeknamn inom gotländsk idrott.

Lennart Svennefelt agerade föredragande och inledde med några klassiska namn- "Plåtarn" Eriksson, "Siben" Schmitterlöf, Lemis Wallin och lämnade sedan ordet fritt, var och en förde fram sina namn.

Under kvällen framkom 210 smeknamn och i en del fall fick vi fram anledningen/bakgrunden till just det namnet.

Det blev en intressant tillbakablick på före detta idrottsutövare, och det var mera vanligt, att manliga idrottare begåvades med smeknamn än de kvinnliga.

En sammanställning kommer göras och namnen läggs in på data genom Kjellåke Nordströms försorg och presenteras sedermera, för att kompletteras och i eventuellt förekommande fall justeras.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt

Nr 34

Gutavallens Cafeteria torsdag 2007-04-12 kl 18.30.

Närvarande: 8 st.

Ämne: Bysarna, igår-idag-i morgon. Föreläsare: **"Perra" Hultgren och Sylve Nilsson**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till "Perra" Hultgren.

Perra Hultgren inleder med lite årtal. Gotlands Motorförening GMF bildades 1921, Speedwaysektionen 1967 och sedan 1951 har Bysarna haft sin hemmabana på Galgberget, en svårkörd bana. Bysarna blev svenska mästare 1971, 1972, 1975 och 1988. 2007 blir det sista året på Galgberget! Bysarna har genom åren haft en rad duktiga gotlandsförare i laget, den allra bästa på Gotland – Christer Löfqvist. 1988 var det toppar – vann SM lagguld, SM individuellt, par-SM d.v.s. Grand Slam! 2007 kör Bysarna i div. 1 och försöker med i första hand inhemska förare, svenska förare och om så behövs, utländska förare. En toppförare kostar 5000 i

grundsumma plus 5-10000 kr per inkörd poäng. En bra inkomstkälla för Bysarna har varit GGN-Gotland Grand National på Tofta skjutfält och med Armén-P18 som stor sponsor, vilket nu förändras totalt.

2007 körs GGN för 24:e gången med idag 2000 anmälda förare och Sylve Nilsson redogör för hur det startade. Rune Ylander kom med idén och efter övertalning startade tävlingen, som växt från 500 deltagare till idag över 2000 och tack vare datatekniken är det idag lättare hantera tävlingen.

Bysarna måste flytta från Galgberget och många platser har undersökts och det allra senaste är att förhandling pågår med Visby AIK, att bygga en bana i anslutning till Traume. Orsaken till flytten är att bullret stör nybyggen i närheten av banan. Områden som undersökts har varit Löfsta-Fole-Storugns-vid Bro-rakan, Asfaltverket Österby, Follingbo vid folkracebanan Dalhemsvägen mitt emot Grevebacks-Tofta skjutfält, men alla dessa har övergivits p.g.a. olika skäl.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 35

Gutavallens cafeteria torsdag 2007-05-10 kl. 18.30.

Närvarande: 14 st.

Ämne: Visby Golfklubb. Föreläsare: **Lars G Sjöholm.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ord och bild till kvällens föreläsare. Lars G inleder med golfens historia – var började golfspelet? Det finns flera länder, som gör anspråk på att golfen startade i Holland? I Skottland? Vad man vet idag, är att Jakob II av Skottland förbjöd golf och fotboll i Skottland 1457 – det var skadligt för utövaren! Den moderna golfen kommer från Skottland och golfens Mecka är S:t Andrews i Skottland. 1754 startade den första golfklubben i Skottland

Frimurarna var duktiga på att organisera och byggde golfbanor, skrev regler och införde golffrunder. Golfen på Gotland fanns 1936 på Asunden utanför Slite, en 4 300 m lång golfbana med 18 hål, från 75 m till 380 m. Spel förekom fram till 1939, men under kriget låg allt spel nere och det återupptogs

aldrig. Efter kriget fanns intresse för golfspel bland Visbybor och man sökte mark för en golfbana och 2 okt 1958 bildades Visby Golfklubb med hemmaadress Kronholmen. 1 maj 1959 anordnades den första tävlingen och segrarna hette Birgitta och Torsten Westberg, båda ännu aktiva i Visby GK. 47 medlemmar från start har idag blivit 2 250 (1465 herrar, 785 damer). Årsavgiften var 150 kr och om man betalade 1 500 kr blev man ständig medlem. Greenfee var 2.50 – 3.00 kronor för 9 håls spel. 1965 var 18-hålsbanan klar och 1993 invigdes 18 + 9 hål.

2007 togs beslut om att lägga om alla greener och även ändra i bansträckningen, så att det bildas tre 9-håls slingor, som kan utnyttjas på olika sätt.

Sommartid är det mycket greenfeespel.

För omläggningen har engagerats Pierre Fulke, bl. a tourspelare. Lars G besvarade frågor om regler, alla golfspelare sin egen domare, olika händelser såsom "Hole in holk" – en spelare, Kurre Johansson, som lyckades få in bollen i en fågelholk!!

En person som betytt mycket för gotländsk golf är Jack Wenman, som lyckades fånga upp intresset för golf. I början var det ekonomiskt inte tänkbart för vem som helst att starta med golf, det var mera de som tillhörde socialgrupp 1, som blev golfmedlemmar i Visby GK.

Under kaffeförtäring fortsätter pratet om golf och idag finns det 18-hålsbanor i Slite, Visby, Västergarn och Gumbalde Stånga, När och niohålsbanor i Ljugarn, Suderbys samt en 18-hålsbana på gång i Fårösund.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 36

Gutavallens cafeteria torsdag 2007-06-14 kl. 18.30

Närvarande: 10 st. intresserade inklusive föredragshållare.

Ämne: Boxning. Föreläsare: **Björn Sandgren och Morgan Jakobsson.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsade välkomna och mötet inleddes med en stunds tystnad till minne av Rune Fohlström, som avled 21 maj 2007. Ordet gick sedan till Björn Sandgren och Morgan Jakobsson.

Björn Sandgren blev intresserad av boxning, när Djurgårdens IF var på träningsläger på Gotland och i samband med detta hade en uppvisning på Murgrönans festpark. Floyd Patterson var på Gotland och hade uppvisning i Västergarn. Även Muhammed Ali var på Gotland, 1962, och hade uppvisning på Murgrönan, entré 12 kronor!

Nisse Sundberg, krögare på Hemse Hotell drog igång en boxningssektion i Visby AIK på 40-talet.

1978 startade Visby Boxningsklubb och det blev kurser och träning hos Linnea boxningsklubb i Stockholm och 1980 började tävlingsverksamhet med Tobbe Andreasson och Tommy Boden som främsta boxare. 1984 arrangerades en boxningsgala i Södervärnshallen med 1000 åskådare. En ny gala arrangerades 1985.

1988 var det tre landslag, som inför OS laddade upp på Gotland, Sverige, Finland och Tanzania, som uppträdde inför öppet hus i Södervärnshallen. Åren 1989-91 övertogs gamla brandstationen på Öster och idag är det Bingebykolans gymnastiksal som gäller, men målet är egna träningslokaler. 10-15 personer per träningstillfälle, 5 ggr i veckan. I Stockholm finns en gotländska, som är mycket duktig i kickbox – Jenny Hardingz.

Boxning är en fostrande sport och klubben har samverkan med Hassela och Tors gård.

Morgan Jakobsson berättade om sin boxningsstart 1989, gick 20 matcher, vunnit 12 och förlorat 8. Har vunnit silver och brons såväl i stora SM som ungdoms-SM. Idag är det Fabian Cubillas, som är Gotlands bästa boxare, rankad 2:a i sin klass och har deltagit i SM-final. En annan lovande boxare är Purya Andersson.

Boxare får i Sverige tävla upp till 34 års ålder, måste genomgå läkarundersökning och kontroll för att få tävlingslicens inför varje match

Holger Daun var en framgångsrik boxare på sin tid och ett tag hade klubben träningslokal på Borgen. Idag tillhör boxning Stockholms boxningsförbund och boxningen i Sverige går tillbaka, stor konkurrens, men klubben har bra uppslutning av ungdomar som tränar hela året förutom på sommaren. Samarbete finns med andra idrotter, Visby Ladies, VIFG och VAIK fotboll, som tränar fotarbete, snabbhet, aggressivitet och styrka.

Boxning är en tuff idrott. Du går upp ensam i ringen och en nybörjare möter en boxare, som har gått 0-5 matcher. Efter hand ökar motståndet. Stockholm är störst i Sverige, matcher varje månad.

Efter kaffe fortsatte kvällen med frågestund och berättande av gamla boxningsminnen plus bläddrande i gamla klippböcker.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt

Nr 37

Gutavallens cafeteria torsdag 2007-09-13 kl. 18.30.

Närvarande: 14 st. inklusive föredragshållaren.

Ämne: Svenskarna i Aten-OS 1906. Föreläsare: **Bengt Ericson.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna, speciellt Bengt Ericson, kvällens föreläsare, som därmed får ordet.

Bengt Ericson börjar med att förklara olympiska spel och olympiad, tidsrymden mellan spel, 4 år. Första spelen avhölls 1896 i Aten och spelen 1906 blev ett extra OS. Överste Viktor G Balck invaldes i en kommitté för att arrangera OS och det fanns ett stort svenskt intresse och vid den här tidpunkten var mycket av idrottsutövandet militärt. I Sverige bildades en kommitté, ledd av Balck, som skulle välja ut deltagare, anskaffa pengar, samarbeta med Grekland och planera resan, som startade med tåg från Malmö till Trelleborg, färja ”Nordstjärnan” till Rügen, tåg till Berlin, där gymnastiktruppen hade uppvisning påskan 1906 och hela truppen inkvarterades på tre olika hotell. Långfredagens kväll hölls en stor bankett i militäranstaltens bankettsal och på påskafton fortsatte resan med tåg till Trieste och

därifrån med båt till Grekland, Pireus. Ombord på båten tränades det i olika idrotter. Gymnaster och löpare tränade bl.a. starter men det fanns också tid till solbad. Vid framkomsten till Aten blev det marsch med musikkår i spetsen till hotellet. Summa deltagare var 93, inklusive ledare.

Det blev svenska framgångar med femkamparnas guld, silver och brons och spjutkastarnas placering 1,2,3,4, stavsprång silver på 3.40 m, brons i kulstötning, silver i Maraton plus en delad bronsplats. Gymnastikgruppen höll en bejublad uppvisning.

Hemresan blev en fullträff, svenska truppen mycket populär och framme i Stockholm togs truppen emot i en park i Stockholm, med 4-5000 åskådare och truppen marscherade förbi Kronprinsen, som tackade den svenska truppen och utbringade ett fyrfaldigt leve. Överste Balck tackade på allas vägnar. Förutom medaljer fick segraren andra priser.

I samband med kaffedrickande fortsätter kvällen med samtal om bl.a. svenska deltagare 1896.

Anmälde sig själva - Henrik Sjöberg, 4:a i höjd och Johan Bergman i simning, som aldrig kom till start.

1908 i London blev Sverige 3:a i nationstävlingen men störst är naturligtvis 1912 i Stockholm.

Vinter-OS startade 1924. Gotland har haft deltagare i olika OS, Gunnar Nilsson, Lill-Addis Gustafsson, Ann-Eva Karlsson och Håkan Loob.

Bengt Ericson hade med sig en del idrottslitteratur, som är en bråkdel av hans innehav av idrottslitteratur och som beskådades med stort intresse.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 38

Ishallen och Kupan i Slite torsdag 2007-10-18 kl. 18.30

Närvarande: 13 st.

Ämne: Idrott i Othem och Slite. Föreläsare: **Åke Nordvall och Åke Peterson.**

Visbymedlemmar samlades kl. 17.15 vid Gutavallen för transport med minibuss till Ishallen i Slite, där intresserade från norra Gotland anslöt.

Fredrik Malmqvist, allt i allo i ishallen, berättar om hallens tillkomst. 140 personer har ställt upp ideellt och lagt ned 17 000 frivilligtimmar, värt 4,8 miljoner kr. Cementa sponsrar med spillvärme.

Läktaren rymmer 1000 sittande åskådare, 11 omklädningsrum finns och utbyggnad är cafeteria, sammanträdesutrymme m.m.

Hallen är öppen varje dag mellan 08.30 – 22.00.

Isen har fått mycket beröm speciellt under TV-pucken. Ett bolag är bildat, men Graip sköter det idrottsliga. Hiss skall byggas. Belysningen är godkänd för TV.

Efter en kort busstur till Kupan berättar Åke Nordvall och Åke Peterson om Othem IF, 1931-1970.

Othem's fotbollsplan var en de bästa på ön och många duktiga fotbollsspelare fostrades i Othem, Henna Carlsson, Nisse Engström, Bror Johansson och Magnus Ström m.fl.

Inge Karlsson och Jarl Persson berättar om Slite IF på fyrtioalet och framåt. Bästa fotbollsspelare var Kalle Othberg och Ivan Jonasson. Ishockeyn var stor i Slite och stor ledare var Alf Lindvall.

KEA Svensson berättar minnen från Lärbro och KEA berömmar Henna Carlsson som idrottsman, ledare och person.

1965 bildades IK Graip.

I samband med kaffet och smörgås fortsätter samtalet kring idrotten på norra Gotland. Mest PR har Håkan Loob gjort.

Ordförande Kjellåke Nordström tackar värdparet och avslutar cafékväll nr 38.

Vid anteckningsblocket; Lennart Svennefelt.

Nr 39

Gutavallens cafeteria torsdag 2007-12-06 kl 18.30.

Närvarande: 8 st.

Ämne: Endre IF 100 år och innebandy.

Föreläsare: **Harald Hoffman.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsade välkomna och överlämnade ordet till Harald Hoffman. Harald "Halle" Hoffman berättar om sin födsel i en socken, där det inte fanns någon idrottsförening, Hejde, och det innebar, att det blev mycket spontanidrott, fotboll på sommaren och bandy – ishockey på vintern. Gymnastiksalen fick de låna och där tränades brottning och boxning. 1956 bildades Hejde IF.

Halle berättar om en händelse han är ensam om, han blev påkörd av en motorcykel på fotbollsplanen. Det bildades lag och en stor framgång var 4 – 4 i en juniormatch mot IF Gute, men det blev bakslag när det varit inbrott i omklädningsrummet med försvunna pengar.

"Halle" var aktiv i fotboll i Vänge, men också i Levide, där det blev DM-final mot IF Gute 0 -7, 0 – 6!

1970 flyttade "Halle" till Endre och då startade ett intresse för hästar.

Endre IF bildades 2 januari 1906 och ännu gäller de gamla stadgarna med gammaldags skrivning.

Det fanns ingen idrott för tjejer, men sorkar skulle sparke boll och kaste spjut!

1930 gick Gotlands Sparbank i konkurs, och Endre IF förlorade 517:-.

1933 söktes inträde i det gotländska seriesystemet. 1936 dömdes en straff mot Endre IF i en fotbollsmatch och vid match senare i Vänge upptäcktes att

samma domare skulle döma. Tre bröder jagade iväg domaren ut i skogen och då blev spelarna avstängda och föreningen utesluten!

Endre IF har haft framgångar i skytte, varpa och 1957 byggdes bygdegården, och då blev det stora framgångar i bordtennis med bl.a. Thomas Gottfridsson. På 90-talet blev föreningen vilande, men 1996 fick några tjejer i skolan vara med i en innebandytävling och de gick till final. Flickorna, födda 1983 lyckades väcka föreningen till liv 1997 och det blev start i div. III damer.

Det blev snabbt avancemang och Endre IF vann div. II. Fick stryk i kvalet till div. I, men sen blev det gratisplats i div. I och så småningom höjdes målsättningen – spel i Elitserien och förbi kvarten för finalspel i Globen.

Endre IF har spelare från Estland och Finland och föreningen har lyckats ordna jobb och bostad åt tjejerna.

Innebandy är stort i Sverige men ung som idrott. 1990 bildades Gotlands Innebandyförbund.

Endre IF har 250 medlemmar – det bor 370 personer i socknen.

Det är dyrt att bedriva idrott på elitnivå, bara resekostnaderna uppgår till 525 000 kr!

Sponsorpengar och olika föreningsaktiviteter klarar det ekonomiska. Det finns ingen aktiv spelare idag i det gotländska seriesystemet som platsar i Endre IF.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt

Nr 40

Gutavallens cafeteria torsdag 2008-01-10 kl. 18.30

Närvarande: 18 st. inklusive föredragshållare.

Ämne: Volleyboll. Föreläsare: **Tommy Andersson, Kenneth Andersson, Jan Wahlén och Johan Palmqvist.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och efter en inledande tyst minut till minne av nyligen bortgångna Egon Lindström och Tryggve Stumle därefter överlämnas ordet till kvällens föreläsare. Kennet Andersson, f.d. ordförande i Gotlands Volleybollförbund inleder med historik. Volleyboll är en gammal idrott och William Morgan anses som volleybollens fader och starten skedde 7 juli 1896, 1947 bildades internationella volleybollförbundet, 1961 kom Svenska

Volleybollförbundet till och 1973 bildades Gotlands Volleybollförbund.

I början av 70-talet anordnades en försöksserie med damlag och initiativtagare var Eva Olsson, idrottslärare, sedermera gift med Kennet Andersson.

Tommy Andersson, aktiv inom volleybollen på många sätt och även ordförande i Gotlands Volleybollförbund berättar om serieverksamheten. 1975 fanns en damserie med 7 lag och en herrserie med 13 lag. Störst framgångar hade Säve BK på damsidan, spelade i div. 1. Föreningen tvingades lägga ner verksamheten 1987 p.g.a. att det saknades spelare.

Volleybollen kom tidigt igång med stora arrangemang på Gotland, såsom EM, Spring Cup 1987, nordiskt mästerskap för flickor 1981 och Island Games 1999. Även stora beachvolleyarrangemang i Tofta har arrangerats, SM-kval och SM-finaler 1994. Sedan 1996 anordnas ett breddläger på Gotland för ungdomar 12-16 år, där årligen 150 ungdomar deltar. Volleyboll har varit med i Island Games sedan starten, med skiftande framgångar. Vid EM 1989 i Globen deltog Erland Dahlbom, Kenneth Andersson, Tommy Andersson och Tönu Saartok med tunga poster för arrangemangets genomförande. Sverige kom på andra plats men det blev ett ekonomiskt fiasko för Svenska Volleybollförbundet.

Idag spelar Team Gotland med ett herrseniorlag i div. 1 nordöstra, ett damlag i div. 2 och pojkar 1992 i en Stockholmsserie. Nestor är Jan Wahlén, 46 år med allsvenska meriter i IKSU.

För nybörjare har volleyboll tagit fram olika modeller, att användas i skolan men också på föreningsnivå, där det tillåts en studs på respektive planhalva eller att t.o.m. fånga bollen, kasta den över nätet. Kan användas från 5 år och uppåt.

Gotlands bästa volleybollspelare genom tiderna är Hannes Brinkborg med stora meriter, bl.a. SM-guld 2003 och årets beach-volley-spelare 2007.

I samband med kaffedrickande fortsätter kvällen med frågestund och vid 21-tiden kan ordförande Kjellåke Nordström tacka alla för ännu en trivsam cafékväll.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 41

Polishuset, Visby torsdag 2008-02-14 kl 18.30

Närvarande: 28 st., inklusive presidiet

Ämne: Wisby IF genom tiderna. Föredragshållare: **WIF-Veteranerna Rune Lindenfalk, Stig Östergren och Leif Söderdahl.**

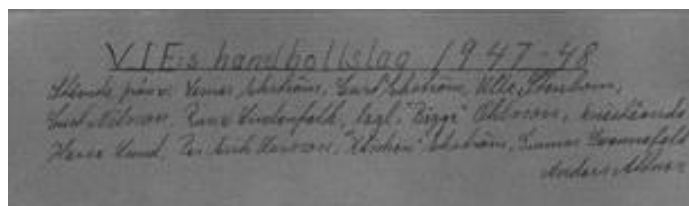
Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna, gläds över att så många kommit trots lokalbyte och överlämnar ordet till presidiet

Leif Söderdahl presenterar sig själv, Rune Lindenfalk och Stig Östergren, där Rune representerar 20-talet, Stig 30-talet och Leif själv 40-talet.

Leif inleder med historik, bildandet 11 januari 1911, hette från början Fram, men namnet var upptaget och då blev det i stället Wisby IF. I början skedde mycken träning i A7 gymnastiksal, där brottare, tyngdlyftare och handbollspelare samsades om utrymmet! I tidigt skede hölls en basar på Södertorg, som inbringade 10000 kr och en annan kassapjäs var Stadslöpningen, som Rune förtjänstfullt berättar om.

I allmän idrott blev det också Visbyspelen, populär tävling för många fastlandslag. 1942 var Sofia flickorna på Gutavallen med gymnastikuppvisning, 3090 åskådare, nytt publikrekord, gott stöd till kassan tillsammans med en regnförsäkring, som tack vare regn i rätt tid gav stora pengar.

1950 var det Amerikaspel på Gutavallen med nytt världsrekord i kulstötning. Amerikanen Fuchs stötte 17.91 m.

1945 anordnades en stor isgala på Gutavallen med deltagande av Brita Rollen och Bo Mottander i en isdansuppvisning, 2000 åskådare. Handboll har varit en stor idrottsgren i WIF:s historia, med massor

av DM och seriesegrar på herrsidan men även damerna har vunnit såväl DM som serie. Damerna tävlade även i allmän idrott, där de främsta var Margit Olsson och Majbritt Söderstrand.

Fotboll var en annan stor lagidrott med 17 DM-teckan av 33 möjliga och en stor pådrivare och entusiast var Samuel ”Samma” Jupiter.

WIF röntade även stora framgångar i ishockey, orientering, allmän idrott, simning, tyngdlyftning, brottning och gymnastik.

Wisby IF har haft stora idrottsfamiljer i sina led, såsom familjen Ekström, Pettersson, Jupiter, Olsson. Det har även funnits landslagsmän och kvinnor från Wisby IF, Lill-Addis Gustafsson i OS 1964 i Tokyo bl. a. Även stora profiler har funnits: Gunnar Svennefelt, Fritz Löfqvist, Göte Almqvist, Bert Andersson.

1941 startade WIF:s veteraner, som samlas två gånger per år, en gång ett utbyte mot Gamla Gutepojkar plus ett årsmöte. Idag finns det 80 medlemmar i åldern 55 år – 93 år, och problem med stor genomsnittsålder.

I samband med kaffe fortsätter kvällen, studier av gamla album och bilder och ordförande Kjellåke Nordström tackar presidiet för en trevlig nostalgitripp i idrottens tecken vid 21-tiden och förklarar kvällen avslutad.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt

Nr 42

Polishuset, Visby torsdag 27 mars 2008 kl. 18.30. Årsmöte därefter föreläsning.

Närvarande 29 personer.

Ämne: Gutniska lekar och Stångaspelen. Föreläsare: **Lennart Blom** (Ersättare för Anders Mattsson som var sjuk).

Lennart Blom presenterade sig själv, snart 60 år och någon idrottsutövning i tävlingsverksamhet finns inte noterad, det handlar mera om spontanidrott. Ett armbrott som nioåring gjorde sitt till.

Lennart Blom är uppväxt i en tid, när det fanns starka idrottsledare på Sudret, Stånga lite speciellt.

Stångaspelen är dåligt dokumenterat, ledarna var dåliga på att spara handlingar, resultat mm. Vi ser för mycket framåt – på framtida projekt mm.

Idrotten betyder i ett framtida perspektiv mycket för socknen, i Stånga finns Malmgårds - Gumbalde golfbana - bowlinghall – skyttebanor i en socken som bebos av 550 personer. Lennart har varit med i ledningen för Stångaspelen i 26 år, inget konstigt med det. Men det är svårt hitta rätt ledare.

Bygget av ishallsbygget i Hemse tillsammans med alla andra frivilligt, ideellt arbetande idrottsintresserade blev en injektion – idrotten är vad vi själva gör den till. Detta har våra belutsfattare inte insett vikten av, men vi har inte själva tryckt på hittills.

Gutnisk idrott - eller gutniska lekar – är ju varje sommar ett 4-dagarsarrangemang, som drar till sig många aktiva, ledare och publik. Många av lekarna, som pärk, är ett gammalt bollspel som kom till Gotland med Vikingarna!? Intressant är att bollen idag är likadan som den alltid varit.

Wågen mellan olika socknar utkämpades alltid efter högmässan och startade alltid med bakpärk, där förlorarna fick välja nästa lek. Wågarbrev skickades mellan socknarna.

Östergarns IK har varit mycket framgångsrika med bl.a. ett speciellt påskläger.

Vissa yrken påverkade idrott i starten, Militären och Folkskolläraren. Märkligt är, att det inte finns pärk representerat på norra Gotland!

Idrotten är en väsentlig faktor för utvecklingen på Gotland. Våra politiker har inte den kunskapen och idrottsrörelse måste bli bättre, tuffare, så att inte kulturen breder ut sig på idrottens bekostnad. Idrott är ju bra ur folkhälsoperspektiv, jämför med stillasittande dataspelare. Spontanidrotten är närmast försvunnen idag. Pengarna inom idrotten är en annan stark faktor – på gott och ont. Idrotten bör utse någon företrädare för samhällsutveckling – bl.a. idrottens betydelse.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 43

Gutavallens cafeteria torsdag 2008-04-10

kl. 18.30

Närvarande: 22 st. inklusive föredragshållaren.

Ämne: Bordtennis.

Föredragshållare: **Börje Karlsson.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar alla välkomna, gläds över antalet närvarande och

förklarar mötet öppnat och överlämnar ordet till Börje Karlsson.

Börje Karlsson börjar med hur han tänkt kåsera runt sitt idrottsliv, visar sitt första pris, en liten pokal, som han erövrade som sexåring vid en gångtävling i Linköping, där han kom tvåa och speaker var Sven Jerring. Kom till Gotland som 10-åring och bodde vid Kvarnvägen, där det blev mycket spontanfotboll i gropan och tillsammans med övriga grabbar i kvarteret bildades Söderports BK. Det stora idrottsintresset började i Helsingfors 1952 under OS och så småningom blev det IF Gute, fotboll i junior- och B-lag men mera bordtennis och spel i högsta gotlandsserien. Vann 1958 juniorfinalen via seger över Lasseman Larsson. Deltog i div. 2, det högsta ett gotlandslag representerat i bordtennis.

1964 skadade Börje ena foten i en stridsvagnsolycka och då var den aktiva karriären slut, men istället började ett långvarigt idrottsledarskap, som tränare bl.a. i Hemse BK. Gick lärarutbildning i Kalmar och tränade då Kalmar BTK i div. 1. Satsade på en domarkarriär och gick domarutbildning på Bosön och 1967 vid VM i Stockholm sände varje distrikt en domare och från Gotland blev det Börje Karlsson. Herrfinalen gick mellan Kjell Johansson och Hans Alsér. Börje har vid ett flertal tillfällen dömt tillsammans med Cacka Israelsson.

1970 invaldes Börje i den svenska domar- och regelkommittén och året därpå internationell domare. Har även varit ansvarig för domarutbildning i Sverige.

Det finns 200 länder med i internationell bordtennis och 70 av dessa har Börje medverkat i vid EM, VM och OS. Har även jobbat för italiensk bordtennis med domarutbildning bl.a. En knepig regelfråga dök upp vid VM i Globen då en italiensk ledare påstod, att Bolivia hade en manlig spelare i sitt damlag! Vad göra som överdomare? Spelaren ifråga fick visa upp sitt pass och där framgick det att spelaren var kvinna och allt var frid och fröjd. 1987 i Indien blev det svenska teamet inbjudet till Gandhi, som var mycket bordtennisintresserad, men mera intresserad av Olof Palme. 1971 i Halmstad deltog kineserna efter kulturrevolutionen och helt avbröt kineserna spelet och hälsade på Olof Palme, som kommit på besök. 1989 i lagfinalen mot Kina i Dortmund, 5-0 till Sverige, protesterade kineserna mot bortdömda bollar och JO Wallner sa till Börje, jag skänker en boll, jag vinner ändå! Bra självförtroende.

Börje berättar vidare om händelser och värt att minnas var en tigersafari i Katmandu, tillsammans med Mats Strandberg, SR men tyvärr ville tigrarna inte visa sig. Har under alla resor flitigt utnyttjat kamera och viss svårighet på Island, två timmar ljust.

En annan svensk med stort anseende var Lollo Hammarlund, president i internationella förbundet, gillade inte protester mot domare, vilket överlämnades till Börje. Från steget till instruktör på GI:s Sliteläger till alla uppdrag världen över är ett långt steg men allting har ett slut. Efter ett överdomaruppdrag i Belgrad 2007 har Börje trappat ner, men föreläser fortfarande i Referee School, senast i Moskva och nästa gång i Latinamerika.

Börje tycker han haft idrotten att tacka för mycket, men idag är idrottsintresset ljumt, tack vare bl. a. dopning. Han är glad som fått uppleva Sveriges storhetstid i bordtennis. Kvällen fortsätter via kaffe med frågor till Börje bl. a. övergång från 3 till 5 set, större boll, annan räkning, allt för ett bättre och mera spännande spel.

Ordföranden tackar Börje för i kväll och överlämnar ett ex av Idrottsplatser på Gotland.

Vid pennan: Lennart Svennefelt.

Nr 44

Utflykt till Klintehamn med anledning av IK Tjelvars 50-årsjubileum den 8 maj 2008.

Några medlemmar tog buss till Klinte för att fira jubilarerna.

Einar Smith, idrottslegendaren m.fl. medverkade.

Nr 45

Gutavallens cafeteria torsdag 12 juni 2008 kl. 18.30.

Närvarande: 9 st. inklusive föredragshållaren.

Ämne: Bollens historia. Föreläsare: **Jan Christoffersson**.

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ord och bild till Jan Christoffersson. Jan inleder med att presentera sig själv, gotlänning med idrottslig bakgrund i ungdomsåren med ishockey, handboll och fotboll representerande Visby AIK och IF Gute.

Har verkat på Örebro Universitet och skrivit uppsats om bollspel, inspirerad av historia och konstaterar, att det är nyttigt titta bakåt, innan man tittar framåt. Intressant är samspelet skola - bollspel, där det i läroplaner inte nämns något om bollspel.

Om man tittar på bollspel kan man finna indelning i olika bollspel; inne/ute, sommar/vinter, kontakt/icke kontaktspel, lag/individuellt m.fl.

Förr var det mycket spontanidrott, där barn och ungdomar samlades, delade upp och spelade boll. Men det finns även idag – t.ex. skateboard.

I de äldre kulturen finns det olika exempel på uppkomst -1000 år före Kristus i Kina Tush-Kun, där Tush betyder stöta och Kun boll. Antikens indianer hade Lacrosse och i Egyptens väggmålningar finns bollspel, ofta kvinnor, men bollen kan vara solen. I det antika Grekland fanns Episkyros (linjespel), driva bollen över vissa linjer. På Island knattleikr, Irland-keltiska riter.

Under medeltiden var bollspel populärt i alla kretsar. Det moderna bollspelet uppkom på 1100-talet i

Frankrike, på 1200-talet i Holland (Frisland).

Pärk var uppvisningsspel vid OS 1912 i Stockholm.

Det fanns en variant FOLKFOTBOLLEN, bollen skulle flyttas mellan två byar och inget fastställt antal deltagare. I England 1314-1615 förbjöds fotboll.

Den moderna fotbollen kommer från Italien, Florens med 27-mannalag. Det fanns en bollhuskultur, tennis inomhus – jeu de paume, spel med handflata. På 1600-1700-talet försvagades inomhuskulturen. I Sverige fanns kägelspel och i Köping finns en hall för kägelspel. På 1800-talet skapades Public school -idrottens vagg - jobba mot ett mål gemensamma regler- cricket och fotboll.

Vi har de gotländska lekarna och i slutet av 1800-talet började import av utländska spel och 1900-talet blev bollspelets århundrade med idrottsrörelsen en folkrörelse.

Modell är innebandy, där alla kan deltaga och skolan får stor betydelse. Svenska Skolidrottsförbundet bildas 1915 för att kunna kontrollera barnen. Racketspelen är gamla, men kom sent till Sverige liksom damidrotten, där det hette, att idrott inte var bra för kvinnor. Förr spelades ofta fotboll i socknarna vid olika festliga sammanhang – flickor mot gubbar. På 1930-talet blev olika idrotter populära i Sverige, handboll inomhus, bandy och ishockey. På 50-talet kom de stora cuperna och de fyra stora är fotboll, basket, handboll, volleyboll. Gotland är bäst i innebandy i förhållande till antal spelare i förhållande till antal invånare.

Nya trender har uppstått, bl.a. beachvolley och strandfotboll. Är ishockey ett bollspel? Ja, det var boll från början. Bollen är rund sa Gunnar Gren med det finns andra bollar – Amerikansk fotboll/rugby.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

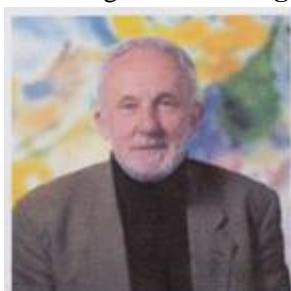
Nr 46

Gutavallens cafeteria 2008-09-11 kl. 18.30

Närvarande 12 personer.

Ämne: Stånga -Idrottssocken, presentation av boken.

Föredragshållare: **Bengt Wallin.**

Eftersom ordförande Kjellåke Nordström är förhindrad att deltaga hälsar Jan Christoffersson välkommen och speciellt Bengt Wallin. På grund av dubbelbokning fick vi hålla till godo med det lilla sammanträdesrummet bakom köket, som räckte precis till antalet deltagande.

Bengt Wallin presenterar sig själv, uppvuxen i Stånga, gick på läroverket i Visby och där började intresset genom "Dirken" Löfgrens försorg till korgboll, sedermera basket. Bengt har varit ordförande i Svenska Basketbollförbundet, delaktig i startandet av idrottsgymnasier, startade SISU, ledamot i Riksidrottsförbundet.

Bengt har deltagit i många Stångaspel, tvåa i gutnisk femkamp. Kommer till Stångaspelen varje år. Bengt citerar Lennart Hyland, som i sin skrift A-Ö beskriver idrott – ”Idrott är att komma först till ett löjligt litet snöre”. Skolläraren i Stånga, Reinhold Dahlgren har betytt mycket för gutnisk idrott och förbjöd eleverna i Stånga skola spela fotboll på rasterna, det skulle vara pärk.

Socknarnas tävlingar i s.k. våg är början till föreningsutveckling, mötas, tävla mellan byar, mellan socknar. Munkarna på 1200-talet spelade pärk, men det förbjöds p.g.a. det tog tid från kyrkoarbetet. Pärk har spelats i Grekland, Frankrike, Holland, men idag är det bara pärkspel på Gotland. Vid OS i Stockholm 1912 uppvisningsspelades pärk med lag från Gotland.

Stånga är bäst på Gotland avseende anläggningar, Stangmalmen, Malmgård, Bowlinghallen och Gumbalde golfbana, flygfält.

Vad kan idrotten betyda för bygden? Ett bra idrottsutbud gör att föräldrar kan välja boplat. Det ideella ledarskapet måste utvecklas. Styras inom föreningen med motto: ”Släck inte glöden i eldsjälarnas ögon”.

Bengt pratar om innehållet i sin bok - Stånga idrottssocknen. Boken handlar om idrotten ur olika perspektiv. Det ideella arbetet har varit avgörande och detta gjordes för att våra barn och barnbarn skulle få en bra uppväxtmiljö. Vill vi så kan vi.

Bengt säljer boken till ett specialpris -100 kr - och det är många som passar på och köper boken med ett lyck till från Bengt inskrivet i respektive bok.

Under kaffe med dopp fortsätter kvällen med frågor till Bengt och en givande kväll tar slut tillsammans med DM-fotbollen på Gutavallens stora plan.

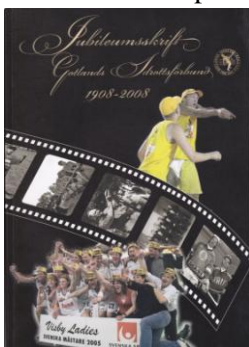
Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 47

Gutavallens cafeteria 2008-10-08 kl.18.30

Närvarande 21 personer

Ämne: Presentation av innehållet i GI:s 100-årsjubileumsskrift.

Föredragshållare: **Anders Mattsson, Jerker Enekvist, Gunnar Geisle, Lars Sjöholm och Thorsten Palmquist.**

Kort rapport från föredragningen på Gotlands idrottshistoriska förening:

Lars Sjöholm, Anders Mattson, Gunnar Geisle, Torsten Palmqvist och Jerker Enekvist informerade om arbetet med en jubileumsskrift för att fira att Gotlands Idrottsförbund fyller 100 år. Huvuddelen av jubileumsskriften beskriver en hel del intressanta betraktelser från den gotländska idrottshistorien.

Nr 48

Gutavallens cafeteria 2008-11-13 kl.18.30

Närvarande: 16 personer

Ämne: Varpa. Föredragshållare: **Barbro Fohlin.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till kvällens föreläsare Barbro Fohlin, ordförande i Gotlands Varpaförbund.

Barbro är den andra kvinnliga föreläsaren hittills och hon presenterar sig själv – upp vuxen i Fole, gick i skola i Lokrume och intresset för varpa startade på 70-talet och första start i SM var 1975, kom in i varpaförbundet 1986. Varpatävlingarna hölls i början med stenvarpor och 1933-34 kom de första gjutna exemplaren.

Idag finns det 26 föreningar med varpa på programmet men 17-18 är aktiva. Totalt i Sverige finns det 45 föreningar. 750 licensierade kastare idag – en minskning från 2300. Banda och Hablingbo är de största föreningarna. Gotlandstävlingarna är stora med många deltagare, men det har minskat och återväxten har också minskat – mycken konkurrens från andra idrotter bl.a.

Största klassen i dag är 60 år och uppåt. På vintern kastas det varpa i Mulde ridhus. Ett kanske oslagbart rekord är 59 cm på 36 kast. Stenarna i aluminium får ej innehålla bly.

Nr 49

Gutavallens cafeteria 2008-12-11 kl.18.30

Närvarande 20 personer.

Ämne: Idrottsminnen. Titt i gamla tidningsklipp mm. Föredragshållare: **Kurre Johansson och Gösta Svensson m.fl.**

Rune Fransson, vice ordförande i GIF hälsar välkomna och förklarar tanken bakom kvällens ”övningar” och överlämnar ordet till Kurre Johansson, som berättar om sitt idrottsutövande och sina klippböcker, som kan genomläsas av var och en och leder kanske till några idrottsminnen!

Gösta Svensson berättar om sin idrottsbakgrund och sina klippböcker. Kurre Johansson berättar om sitt spel, fotboll och handboll och sitt

förflutna ledarskap med bl.a. instruktör på Svenska Fotbollsförbundets läger i Halmstad.

Kaj Wirén berättar om sitt fotbollsutövande i Eskilstuna i mitten på 50-talet som ledde till allsvenskt spel.

Berömmar idrottskribenterna på Gotland, Rune Jakobsson, Age Franking och Lasseman Larsson.

Einar Smith berättade bl.a. om bandyn på isen i Klinteviken och var 1937 och såg fotboll på Råsunda, AIK-Brage med fullsatt Råsunda, den stora daladansen inleddes.

Under kaffet fortsatte berättandet av idrottsminnen, som berörde gårdagens idrott och dagens!

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt

Nr 50

Gutavallens cafeteria 2009-01-08 kl.18.30

Närvarande 15 st. inklusive föreläsaren.

Ämne: Basket. Föreläsare: **Mats Ladebäck.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna till den första cafékvällen 2009, och överlämnar ordet till Mats Ladebäck.

Mats, 44 år, berättar om sin uppväxt, född i Döderhult (Oskarshamn), började idrotta i 14-årsåldern och gjorde en skolresa till Gotland (Gustafsvik) och flyttade till Gotland våren 1988 och började som hjälptränare i Visby Ladies. Mats utövade både handboll och basket och var tvungen välja – det blev basket.

Varför blir man tränare? Det var brist på tränare i basket. I början på Gotland bodde Mats i lilla salen i Södervärnshallen, men efter en vecka flyttade Mats till en lägenhet på Wallers plats, och där bodde även Mats Johansson.

Mats berättar ingående om tiden med Ladies – amerika-spelare, spel i olika turneringar, även utomlands, tack vare ”Dino” Larsson, som hade en bok med amerikanska basketbolltjejer men agenten i New York tog bra betalt. Mats berömmar Ove Magnusson med stort hjärta för dambasket. Ladies har hållit sig på topp i många år men även Visby Basket har hållit hög nivå. Problemet är ungdomsverksamheten.

Mats kommer in på mental träning, som är ett måste i dagens elitidrott och ett stort problem är att det är för få gotländska spelare i dagens Ladies, som spelat i elitserien i 25 år. Visby AIK blev Ladies – i slutet av 90-talet. Utan ”egna” spelare dalar publikintresset och därmed ekonomiska problem.

Mats jobbade ett antal år i SISU och idag basar Mats på Folkuniversitetet, och på fritiden är han ledare inom P18-fotboll.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 51

Gutavallens cafeteria 2009-02-12 kl 18.30

Närvarande: 14 st. inklusive föreläsarna.

Ämne: Fotboll och badminton. Föreläsare: **Helena Nirs, Frida Åberg-Mattsson, Emelie Andersson.** Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till kvällens föreläsare.

Helena berättar om sin bakgrund, fotboll i IFK Visby först, sedan Dalhem IF plus badminton i Visby Badmintonklubb. Det fanns ett stort idrottsintresse i familjen, främst pappa Göte Pettersson och Helena var lovande i badminton. Blev Gotlands bästa på damsidan men det var gemenskapen inom lagidrotten som gjorde att det blev full satsning på fotbollen, i Dalhem från 1994, där hon som innermittfältare blev Gotlands bästa damspelare så småningom.

Frida Åberg-Mattsson kom till Dalhem 1999 från Fårösunds GoIK och hon kände Helena som lärare och så småningom blev det tre systrar Åberg-Mattsson i Dalhem IF.

Emelie Andersson har sista säsongen tagit steget upp i A-laget och alla tre prisar lagandan i Dalhem IF.

Dalhem IF vann serien 1998 och gick upp i div. 1, tre serier div. 1 plus allsvenskan och med Björn Engström som tränare kom man trea i div. 1 1999. Helena fick anbud från Bälinge IF, men tackade nej och spelade kvar i Dalhem IF.

2002 tävlade Helena i ett SM i en tävling – badminton-tennis-squash-bordtennis – där man spelade till 21 i alla fyra grenar, sammanräkning och starten skedde med den minsta racketen. Helena kom tvåa.

Lagandan i Dalhem har givit mycket och spelarna har umgåtts och bl.a. rest till Barcelona och sett fotboll, men också gjort resa till Thailand. I Dalhem har man låtit familjen delta på olika sätt inte bara som chaufförer.

Helena har deltagit i Island Games fem gånger, som badmintonspelare. Det är viktigt i ett lag att även ta hand om individualister, ty sådana behövs inom

lagspelet, med lagom mått – Ingen blir större än laget. Helena är noggrann i såväl träning som spel och bokför alla matcher, resultat, väder, målgörare och hur målen kom till mm. Samlar på urklipp.

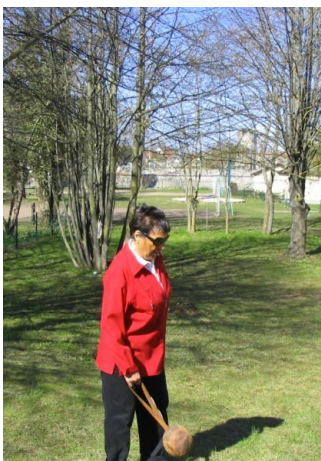
Alla tre tror och hoppas på samspelet med P 18 och det är bra med en tränare som kommer utifrån och inte har någon anknytning till det gamla. Under en paus för kaffe fortsätter frågor och svar och vid 21-tiden tackar Kjellåke Nordström kvällens tre föreläsare och överlämnar var sitt exemplar av Gotlands Idrottsförbunds 100-årsjubileumsskrift.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt

Nr 52

Gutavallens cafeteria 2009-03-12 kl. 19.20

Närvarande: 23 st. inklusive föreläsarna. Årsmöte därefter föreläsning.

Ämne: Tennis.

Föreläsare: **Rosita Fellman, Caj Nyström och Lasse Tell.**

Rosita Fellman tackar för inbjudan och berättar helt kort om tennisens historia och att sporten kom till Sverige 1877. Kung Gustav V gjorde tennisen berömd i Sverige. 1895 invigdes en tennishall i Stockholm av dåvarande kronprinsessan och kallades därför Kungliga Tennisklubben. Herrarna bar vita långbyxor och damerna långa kjolar i början. Från start var det tennis i Slite och det tillkom tennisbanor över hela Gotland, bl. a. två banor i Almedalen. Som bäst fanns det 13 tennisklubbar på Gotland. I Slite blomstrade tennisen tack vare disponenten de Jounge på Slite Cement, som anställde personal, som också var duktiga i tennis, Alf Lindwall, Bengt Theorin m fl.

Rosita Wulff (sedermera Fellman) växte upp i Slite, var mycket lovande, deltog i JSM och blev skolungdomsmästare inomhus. Såväl i Slite som i Visby har det arrangerats stora tävlingar – Gutaspelen i Visby, Pingstspelen i Slite, Nordisk tennislandskamp i Slite, SM för oldboys i Slite. I Slite spelade ungdomarna gratis på befintliga banor. Gotland har haft många duktiga ungdomar och även exporterat till fastlandet – Lasse Tell, Per Bergentofft, Nicke Bolander, Evy Tammander, Tönu Saartok. Många duktiga tennisspelare har uppträtt och uppvisningsspelat på Gotland – Björn Borg, Ulf Schmidt, Jan-Erik Lundqvist, Lennart Bergelin och Kalle Schröder m.fl.

Tennis var i början en snobbsport – dyrt och endast för socialgrupp 1-2 med undantag i Slite, där Cementen som företag uppmuntrade begåvningarna i tennis.

Lasse Tell berättar om sina upplevelser efter GIH, konsulent i Stockholms Tennisförbund, lånades ut till Svenska Tennisförbundet, fick hand om utbildning av såväl spelare som ledare.

I Stockholm fanns då 142 tennisklubbar, 150-200 tränare utbildades per år. Var lagledare för junior-EM i Italien, blev förbundstränare 1980, kapten för damlandslaget. Lasse flyttade till Norge, till Stavanger bl.a. men kom hem till Sverige 1991. Idag är tennis i stort underläge till bl.a. innebandy.

Lasse berättar lättsamt och initierat om sitt tennisförflutna och avslutar med en historia om hur han med två ungdomar skulle till Uppsala med en flygare som inte hittade, glömde tanka innan start mm. En otrolig historia, men helt sann enligt Lasse och därmed var såväl årsmöte som cafékvällen slut. Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt

Nr 53

Fårösunds Idrottsplats – klubbbrummet 2009-04-16 kl 18.30

Närvarande: 34 st.

Ämne: Idrotten i Fårösund. Föredragande: **Bertil Smitterberg, Thure Ström, Kjell Olofsson och Bert-Ola Wallin.**

Efter samling på Gutavallens parkering embarkerades två bussar, en med 9 st. i där Kjellis körde och den andra med 8 i, där ”Kurre Johan” körde och färdmålet var Fårösunds IP. Vid framkomsten anmodades vi att köra direkt till Sporthallen och där mötte William Ringbom upp, delägare i Gotlands Idrottscenter, som har säte i den just ombyggda Sporthallen. Handbollshallen är orörd men tillkommit har ett välutrustat gym, en liten simbassäng 18x9 m, utrymmen för fotvård och sjukgymnast, kontor och en liten kaffehörna i entrén.

Anläggningen är mycket bra utyrad, till såväl skolor, föreningar och enskilda. Även träningsläger från fastlandet förekommer och i augusti d.å. kommer damlandslaget i innebandy till Fårösund för träningsläger.

Kort förflyttning till klubbbrummet, där vi så småningom blev 34 st. och där handbollsspelare från förr dök upp – Lennart Johannisson, som faktiskt var sig lik från slutet av 50-talet.

Bertil Smitterberg hälsade välkomna – ordförande i nuvarande FGoIK och lämnade över till Thure Ström, som berättade från 30-talet och idrotten då, där det fanns ett område invid Bungemuséet, kallat Lekvallen, där olika tävlingar internt anordnades. Bunge IF bildades 1921-10-02. Första orienteringstävlingen 1941 sprangs utan kompass, enbart karta och det blev vägarna som utnyttjades. Så småningom blev det utbyte med Tingstäde TK och 1942 anlades idrottsplatsen med ekonomiskt stöd från RF (5000), Ka3 (18000) och tipsmedel (30000). Totalkostnaden var cirka 100 000. Kronprinsen Gustaf Adolf invigde och hans adjutant hette Wennerström (sedermera berömd i annat sammanhang). Nu fanns det tillgång till löparbanor och det blev en stor bredd med ungdomar och äldre, som idrottade och även deltog med ett lag i Visbyspelens stadslopp.

I november 1932 bildades FGoIK.

I Fårösund har det funnits många duktiga friidrottare, den främste är Mattias Sunneborn, som håller svenska rekordet i längdhopp, 8.21 m och bl.a. vann i Finnkampen 1993.

Kjell ”Bella” Olofsson berättar minnen ur jubileumsskriften Fårösund GoIK 50 år. Handbollen var mycket stark under och efter andra världskriget. Såväl KA3 som FGoIK hade bra handbollslag.

KA3 Spelade marinmästerskap i handboll, semifinal mot Kustflottan och seger för flottisterna med 7-5. 700 åskådare hade ”packats” in! Den legendariske handbollsledaren Gösta Säiner lever än i dag och är 99 år. I fotboll har Fårösund visat framfötterna och spelade ett år i div. III.

Tyngdlyftarna i Fårösund har varit mycket framgångrika med åtskilliga distriktsrekord främst av

Gustaf Dahlström. Han var en mycket omtyckt ledare, som ställde upp med sin taxi när det skulle åkas till bortamatcher men vid en bortamatch blev det till att åka brödbil, där spelarna satt på brödlådor i utrymme utan fönster – ingen visste var man var! En mycket namnkunnig spelare hette Bengt ”Zamora” Nyholm, som stod i KA3:s handbollsmål under sin militärtjänstgöring. Han kom ju sedermera att vakta fotbollsmålet i IFK Norrköping och i Landslaget. Under kriget spelades det t.o.m. vattenpolo i Sundet, tack vare att det fanns många duktiga inkallade vattenpolospelare. Det fanns även en ishockeybana, där nuvarande Filmhallen

ligger och även tennis stod på programmet. Fårösund hade en downperiod i fotboll i slutet av 60-talet och ramlade ur gotlandserien.

1971 kom till KA3 Hans Rosengren, från Norrköping och med fotbollskunskaper och han började träna pojklag och med Hans Rosengren och Bert-Ola Wallin på mittfältet och resten ungdomar, deltog laget i seriespel 1974 och så småningom avancerade –enligt Bengt-Ola Wallin- FGoIK uppåt i seriesystemet. Ett år i div. III, där första hemmamatchen spelades på Gutavallen eftersom Fårösunds IP inte var spelklar.

Vid protokollet: Lennart Svennefelt

Nr 54

Gutavallens cafeteria 2009-05-14 kl 18.30

Närvarande: 18 st.

Ämne: Idrott i Norrlanda. Föreläsare: **Lars-Ulle Gadefors.**

Kjellåke Nordström hälsar välkomna, och överlämnar ordet till Lars-Ulle Gadefors.

Lars-Ulle presenterar sig, född 1938 och med idrott från tidig ålder och med talang för långlöpning. Det finns ett sammanhang mellan Gutavallens invigning 1927 och Norrlanda, där det tre dagar senare överlämnades medalj till Gustaf Larssons pappa.

I början av 1900-talet kom pärken igång i Norrlanda och skalden Gustaf Larsson var mycket idrottsintresserad och Lars-Ulle läser en dikt om pärk. 1907 bildas Norrlanda IF, som deltar med två pärklag i Stångaspelen och sedermera även varpa med vinst i Stångaspelen. Även i Gutnisk femkamp vanns tidiga framgångar.

1944 hade Norrlanda IF 72 st. medlemmar och då iordningställdes Norrlanda IP, där det 1947 arrangerades DM i varpa med 500 deltagare. Ernst Björkqvist (far till Torgny) och Sture Larsson var med och startade Norrlanda IF. 1958 vinner ett lag i varpa Garda- och Folevarpan, i laget ingår Lars-Ulle, men laget splittras och det blir friidrott i stället.

Lars-Ulle läser en ny dikt av Gustaf Larsson, Kändisvarpa, var kommer det ordet ifrån? Torgny Björkqvist är den bästa idrottsutövaren som funnits i Norrlanda, trots att träningsintresset var mini-malt, men på ett träningsläger i Århus kom det till en vändning och därmed blev det framgångar. Torgny vann terräng-SM 1974, kom trea på SM 1975 och i lag blev det silvermedalj, då för IK Tjelvar. 1976 arrangerades SM i terränglöpning i Visby, Torgny kom tvåa.

Torgny är den ende svenska löpare, som slagit Lasse Wirén, Finland – vilket skedde i nyårsloppet i Sao Paolo, Brasilien.

Lars-Ulle har idrottat i 60 år, i löpning 55 år – från starten i Viklauterrängen och Stångaspelen och har deltagit i Triathlon och militär femkamp.

1959 startade vikingatåget till Köpenhamn, friidrottsresa till Köpenhamn med Ö-linjen och på plats vann Berndt von Corswant 3000 m och Lars-Ulle tvåa. På hemvägen såg truppen Sverige-Italien i friidrott i Malmö. Detta upprepades i flera år och finansierades med basarer. 1962 vann Lars-Ulle DM

första gången 3000 m hinder före Allan "Källdarn" Johanson, gotlandsrekord. Deltog i Lidingöloppet och fick stryk av en långbent yngling, Anders Gärderud. Lars-Ulle har deltagit i Maraton, bästa tid 2,54 timmar. Har deltagit i samtliga Lucialopp i Visby, 27 st. Deltog även i orientering, men hade problem, det gick för fort och kontrollerna missades, men deltog med framgång i Korporientering.

Norrlanda har aldrig deltagit i lagsammanhang men hade en talang, Erik Johansson, som blev uttagen till fotbollsjuniorlag, men kom aldrig.

Idag – tränar 2 ggr i veckan, kastar varpa, nykterist, icke rökare och håller sig skadefri och vid god hälsa, hittills.

Lars-Ulle är tillsynsman för Norrlands fornstuga, vet väldigt mycket om Gotland och har vunnit frågesporten "Gutar frågar Gutar" (en upplysning från Einar Smith).

Lars-Ulle har deltagit i två Vasalopp plus sista gången 1998 (öppet spår).

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 55

Gutavallens cafeteria 2009-10-08 kl 18.30

Närvarande: 16 st.

Ämne: Ishockey

Föreläsare: **Peter Lindström**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till Peter Lindström.

Peter presenterar sig, 49 år – gift och två barn – kommer från Ånge (Medelpad) och började tidigt prova på spontant olika idrotter – gjorde 1.85 m i höjdhopp som 15-åring men det kom att handla om ishockey.

Peter har tidigt lärt sig – var alltid förberedd.

Det blev hockey och deltagande i TV-pucken för Medelpad. Ånge hade 5 spelare med 1976/77. Kom upp i A-laget samma år och deltog i ett träningsläger på Gotland med boende på Kneippbyn men det blev helt misslyckat p.g.a. de äldres spritmissbruk, vilket tyvärr var vanligt inom ishockeyn vid den här tiden, men idag har det lyckligtvis försvunnit.

Kom till Roma hockey 1973 som 23-åring, fick pris som Rinkens gentleman. Spelade två år i Roma, åter till Ånge.

Tog första tränarjobbet 1988 i Sudrets hockey (året innan Ishallen i Hemse).

Hade eget företag, jobbade med företagsutveckling och blev erbjuden ett jobb som diamanthandlare, vilket skulle innebära slut med hockeyn och då blev det inget jobb som diamanthandlare.

Har haft som motto, att följa en triangel, där de tre benen står för Arbete – Hobby – Familj. Efter Sudret blev det Roma IF, tränare 1989–90, 10000 kr i månaden och hade nu en hobby, som dessutom

gav lön.

1989 fick Gotlands Ishockeyförbund inbjudan till Sovjet för att besöka Dynamo Moskva och stark man i idrottsministeriet hette Yorsinov, som Peter kände igen tack vare samlande av hockeybilder och de båda blev vänner för livet.

Peter berättar på ett stimulerande sätt om tränaruppdrag och olika upplevelser i samband med dessa och ibland svårt få familjen att trivas.

En stor idol var Lill-Strimma Svedberg, Timrås bästa spelare genom tiderna. Hade uppdrag i Östersund, Tingsryd och även Malmö, där den starke mannen var Percy Nilsson – otroligt stor som ledare men enkel som människa. Malmö är ett samhälle, hårt att leva i – mycket klassindelad.

Peter berättade om sammanträffanden med Thomas Wassberg, Assar Rönnlund och Toini Gustafsson och Gunder Hägg.

Peter lärde sig, att om man har en hobby, som blir jobb måste man ha en ny hobby och det är ett stort bilintresse.

Peter är samlare på bl.a. ishockeyprylar och är idag ordförande i Roma med ansvar för ungdomsträning och har anställning på Destination Gotland.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 56

Gutavallens cafeteria 2009-11-12

Närvarande: 10 st.

Ämne: Marin femkamp. Föreläsare: **Dick Magnusson.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsade välkommen och lämnade ordet till Dick.

Ede's sork, dvs. Ede Magnussons son Dick född 1955 blev vid 16 års ålder antagen som befälselev vid flottan i Karlskrona, där han började med modern femkamp för att bli bättre fysiskt och psykiskt.

Marin femkamp är;

- Hinderbana 305 meter med 10 hinder
- Livräddning – hämta docka, livräddning 75 meter i kläder
- Sjömanskap, rodd 350 i slalom plus olika moment
- Hinderlöpning 125 meter med simfötter plus koppla slang under vattnet
- Amfibielöpning 2300 meter – start skytte med 8 skott (5 träff med 22-long), paddling 50 meter, handgranatkastning (precisionskast)

Dick har blivit **lagvärldsmästare** 1977 i Brasilien och 1978 i Holland. Marin femkamp är stort i utlandet och kräver mycket individuell träning. Dick var idrottsofficer i Kustflottan, vilket gav förmåner och många resor. 1986 avgick Dick ur Kustflottan som kapten.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 57

Gutavallens cafeteria 2010-02-11

Närvarande: 15 st.

Ämne: I Göteborg växte jag upp med idrotten. Föreläsare: **Tommy Nordahl.**

Tommy överlämnade sitt manus i sin helhet, vilket kan läsas nedan:

I Göteborg växte jag upp med idrotten...

Egentligen kan man inte i en idrottshistorisk förening på Gotland berätta om Idrott på andra sidan Sverige. Det är faktiskt till och med mot stadgarna i den här föreningen. Men eftersom ordförande har givit sitt tillstånd, tänker jag reflektera om idrott under min uppväxttid, för det var ju dom kunskaperna och erfarenheterna jag tog med mig, när jag så småningom i mitten 1960-talet flyttade hit till Gotland. Och vi lever ju numera i en alltmer globaliserad värld. "Ingen människa är en ö, hel och fullständig i sig själv; varje människa är ett stycke av fastlandet, en del av det hela." Så skrev I alla fall 1600-talpoeten John Donne.

Så jag berättar lite minnen från fastlandets västkust.

Jag har fått 45 minuter på mig. Det är ungefär vad det tog för mig att springa 10 km en gång i tiden.

Nu går allting långsammare, så vi får se hur långt jag hinner på dessa minuter.

Minnet sviker

Det är inte alldeles riskfritt att försöka komma ihåg vad man gjorde och minnet sviker ibland. Och inte bara det. Det finns en tendens, att när det gäller ens egna prestationer och resultat, krydda lite extra. Det var kanske inte jag som gjorde det där avgörande målet som jag gärna vill minnas och var verkligen mitt trestegsrekord så där bra?

När författaren Björn Ranelid för en tid sedan satt i TV och berättade att han i sin ungdom sprungit 100m på 10.71, kunde oraklet A. Lennart Juhlin direkt tala om det inte var sant.

Lika lite hade Lars Ohly spelat en A-lagsmatch mot Nacka Skoglund och Mona Sahlin hade inte vunnit ungdoms-DM i kula, hur gärna de än ville ha varit idrottsstjärnor i sin ungdom. Den gode Juhlin brukar ibland prata om idrottsmytomaner" Jag skall försöka vara källkritisk men helt säkert kan jag inte lova. Kanske tror jag att jag minns rätt.

Göteborg

Jag är född 1940. Man brukar säga att en del föds till idrottare, sångare, målare eller författare. Jag föddes inte till något av detta. Men jag föddes i Göteborg, då Sveriges mest självmedvetna stad. Under 50-talet hade den allt.

Hamn, båtvarv, bilindustri, kullagerindustri. Den var rikets port mot väster och mot möjligheterna. Befolkningen ökade med över 100 000 personer bara från 1940 till 1960 samtidigt som befolkningen på den gotländska landsbygden minskade med 10 000 vilket bl. a märktes på att man under 50-talet var tvungen att lägga ned 20 skolor.

Men i Göteborg byggde man både skolor och bostäder. Och staden hade Sveriges bästa idrottslag och idrottsmän. Tyckte i alla fall jag. Och där fanns arenor, där man fick se dessa stjärnor. TV fanns ju inte. Det var i Mässhallen, på Slottsskogsvallen och på Ullevi man fick se dom som man läste om i sin dagstidning och framförallt i Rekord Magasinet och sedermera All Sport.

Det fanns berättelserna om grabben, som gick direkt från brukslaget i div.5 till IFK Norrköping i allsvenskan och blev skyttekung och killen som aldrig sprungit på en löparbana men som åkte till Stockholm och sensationellt vann SM-finalen på 1500m – ibland påhittade ibland verkliga.

Min pappa fick den stora äran att föra den Olympiska elden genom Göteborg till Helsingfors 1952. Mamma hade kritat hans gamla idrottsskor – det var vanliga gymaskor som användes på den tiden. Min pappa var mycket idrottsintresserad. Själv var jag ganska sjuklig och klen under de första åren av min uppväxttid. Det var ju krig i världen och pappa var antingen inkallad eller också jobbade han som stuveriarbetare i hamnen och mamma hade börjat syna kullager på SKF. Under perioder hade ingen av dom jobb, men vi hankade oss fram i vår lilla etta i Majorna.

Inget talade för att idrotten skulle komma att påverka mitt liv som den gjorde. Men genom idrotten lärde jag mig läsa, skriva och räkna långt innan jag började skolan. Jag fick nämligen följa med min pappa till Mässhallen, där det spelades allsvensk handboll – pappa sålde biljetter – och på den tiden stod det Karlskrona, Redbergslid och Kristianstad på resultatavlorna och inte "H" och "B" och även om matcherna inte var så målrika så den tiden så var det ett påtagligt sätt att lära sig addition för en 4-5-åring.

Majornas IK

Min pappas klubb var Majornas IK. Där var han löpare, gångare och också ledare. MIK blev naturligtvis också min förening. MIK var den tidens dominant i handboll och under 8 år mellan 1937 och 1945 vann man allsvenskan 6 ggr.

De övriga gångerna blev man tvåa på samma poäng som segrarna. Det var inte svårt att ta ett sådant lag till sitt hjärta och så småningom skulle jag själv få spela tillsammans med några av dessa allsvenska "stjärnor". Flera av dom var med i landslaget, t ex målvakten Rune "Gummi" Nilsson, som idag, 82 år gammal, är ordförande i föreningen och som ännu för 20 år sedan, 62 år, hoppade in som målvakt, när det var kris.

Pengar och i idrott

Efter de goda åren gick det lite sämre för laget och 1957 ramlade man ur allsvenskan. Men man vann div. 2 direkt och det blev kval mot Lugli, vinst hemma men förlust borta och avgörande match i Halmstad.

Jag var 17 år och tillhörde nu laget. Yngst naturligtvis. De flesta spelarna var över 30 år och jag gick första året i gymnasiet. Ingen av de andra hade gått i mer än folkskola. Jag var på så sätt lite udda.

Som många föreningar vid den här tiden var man förankrad i sin stadsdel och i sin sociala tillhörighet. MIK hade bildats 1916 i stadsdelen Majorna och det var en arbetarklubb. Men eftersom jag gick i Majornas läroverk gick det för sig att vara plugghäst, eller en sådan där förläst siska, som man kallades. De andra

hade s.k. hederliga yrken, många jobbade hårt och några spelarlöner fanns inte. Men vid den där avgörande kvalmatchen i Halmstad minns jag att vi ledde med 10-8 i halvtid. Det var spönt i omklädningsrummet. Många tog sig ett bloss. Det var ganska vanligt. Då reste sig lagkaptenen, Stig Nilsson, skyttekung och landslagsman, som hade börjat sin idrottskarriär som boxare, och sa att han ville prata med ordföranden och kassören. Så gick dom ut. Efter ett tag kom Stig tillbaka och sa: "Gubbar, jag har ordnat det. Om vi tar dom nu i andra halvlek och går upp i allsvenskan får vi 100 spänn var". Vi gick ut och vann med 24-20 och gick upp i allsvenskan OCH jag fick 100: - Det var ett

stort belopp för en 17-årig skolgrabb. Under det kommande året i allsvenskan minns jag att vi fick 15: - för vunnna match och 10: - för oavgjord. Det är de enda pengar jag har tjänat inom idrotten. Men de flesta som hållit på med idrott har tjänat mindre än så.

Utehandboll

Under de här åren var vår styrka utehandboll, som på den tiden spelades på en fotbollsplan, elva man och stora fotbollsmål. Man fick driva bollen och det var mycket löpning. Det var också zonspel, som innebar att man bara fick ha sju spelare i sin egen anfallszon. Det var ingen stor sport, men i Tyskland dit vi fick inbjudningar till stora turneringar kunde det vara 25 000 på läktaren. Jag fick vara med och vinna två SM, 1958 och 1959 men i min klippbok, jo, jag har en sådan, läser jag ur Göteborgs-Tidningen; "Det lär, enligt uppgift från säker källa, och om det är möjligt, ha spelats en sämre SM-final än söndagens mellan MIK och AIK på Slottsskogsvallen. MIK befäste sitt rykte som landets bästa klubb genom att vinna med 9-7 (3-2) och därmed tog göteborgarna sitt femte mästerskap i följd.

En hal plan, ett håglöst MIK och ett förgäves kämpande AIK var inget gott utgångsläge för en bra match. Det blev ett evigt hystande och ett hasande fram till skottposition. Det är rent häpnadsväckande vad det förefaller svårt att göra de enklaste saker med händerna. Man kan förstå om en fotbollsspelare inte alltid kan placera bollen till rätt adress, men man kan inte hitta förklaringen till varför en handbollsspelare har så svårt att hysta bollen åt det hållet han själv önskar... "

Att hysta boll är väl detsamma som att säga till en varpakastare att han spelar varpa. Men några månader senare blev Sverige bronsmedaljörer i VM och halva landslaget bestod av MIK:are, så nog kunde vi dem hysta på ett stort område med massa fotbollsplaner.

De flesta utehandbollsmatcher spelades på Heden. Det var grusplan och inga nät i målen. Jag minns vid ett tillfälle när vi spelade DM-final mot Redbergslid, en mycket jämn match. När det var drygt en minut kvar sköt vår kanonskytt Stig Nilsson ett otagbart jätteskott i krysset och bollen försvann bort mor Hedens andra bollplaner. Reservboll fanns inte och domaren gjorde heller inga tillägg vid den här tiden, så när någon yngling äntligen hade hittat bollen och kom tillbaka med den var matchen slut och vi hade vunnit.

Tyskland

Eftersom vi hade ett landslag i en sport som var populär i Tyskland fick vi som sagt en del inbjudningar. Jag minns hur vi spelade en stor nyårsturnering i Karlsruhe mot de bästa lagen i Europa. Över 5000 på läktarna och TV-sändning med en ny vit boll som skulle göra sig bra i TV. Det var bara det att den var inplastad med något som verkade som såpa och dessutom spelade vi på ett marmorgolv som ganska snart förvandlades även det till såpa allteftersom den stora entusiastiska tyska publiken rökte och drack öl. Vi hade naturligtvis klister med oss, men det var slut redan efter första matchen. Men trots det kunde vi ändå vinna mot tyska mästarna Göppingen och Grasshoppers från Schweiz.

Det var inte självklart att åka med de stora grabbarna till Tyskland. Jag var den enda i truppen utöver en av ledarna som läst tyska. Vi hamnade vid ett tillfälle efter en match på en flott nattklubb...

"Dribbler"

Måste nämna något om Göteborgs-Tidningen. På den tiden var en kvällstidning en kvällstidning och Göteborgs-Tidningen var stadens kvällstidning. När vi spelade middagsmatch någon gång, det var oftast mot Karlskrona för att de skulle hinna med tåget hem, så började matchen kl. 13.00 och var slut ca 14.15. På pressläktaren satt den legendariske fotbollsspelaren Sven Rydell. Han var sportjournalist på GT och skrev under den passande signaturen "Dribbler". Bredvid sig hade han en telefon. Två timmar efter matchens slut kunde jag sälja GT, det gällde att tjäna ihop lite pengar, med ett helsidesreportage och bilder från den match, som jag nyss spelat. Hur var det möjligt, undrar jag fortfarande idag. Inga datorer och inga mobiler!!

På en skör tråd

1964 åkte vi ur allsvenskan igen. Då hade vi hängt på "Gärsgårn" flera säsonger. Jag minns särskilt 1963. Det gällde oss eller Lugi. GUIF var redan avsågade. Lugi hade en poäng mer men vi hade lite bättre målskillnad. Vi skulle klara oss om vi slog Hallby i sista matchen i Jönköping och Lugi förlorade eller spelade oavgjort mot Hellas. Vi överraskade och vann mot Hallby, som var serietvåa det året, men matchen i Stockholm var inte färdigspelad och vi stod kvar på planen och väntade på resultatet. Då får vi höra att Lugi vunnit med 16-15. Vi lämnar planen i Jönköping, bedrövade

naturligtvis. Då är det plötsligt någon som ropar: "Det blev 16 lika!" Det visar sig att Hellas kvitterat 3 sek före slutsignalen. Vi blev kvar ett år till, men sedan var det slut med allsvenskan för alltid som det ser ut nu. Trots våra klena resultat tyckte Rekord Magasinet att vi var värda en lagbild.

Klubbarna och spårvagnarna

Nämnde förut att klubbarna i Göteborg var bundna till stadsdelar och även klasstillhörighet. Ett exempel på det är de olika spårvagnslinjerna i Göteborg, som hade sina och fortfarande har sina färger, hade sin motsvarighet i de stora klubbarnas dräkter – eller tvärsom.

Höll du på GAIS åkte du helst fyran, den gröna vagnen. Medan IFK Göteborgs anhängare helst åkte trean, den blåa. Stadens äldsta klubb, Örgryte, hade sin linje fem, den röda och det hände efter ett derby att man hellre **gick** hem än att åka "fel" vagn. Min klubb MIK hade svarta tröjor och ingen spårvagnslinje, men som arbetargrabb var det ändå omöjligt att åka den röda ÖIS-vagnen längre än till Liseberg. Sedan fortsatte vagnen till allför fina kvarter.

Harry Martinsson

Någon egentlig klubblokal hade vi inte, men vi höll till med våra träffar och möten i ett nedslitet hus på Timmermansplatsen, eller Bracketorget, som det också kallades.

Det hade tidigare varit fattighus och barnhem men hade sina anor. Dit hade man bl.a. fört en 14-årig pojke som 1918 rymt från sitt fosterhem i Blekinge, där han mest hade fått slita som dräng. Han rymde också från Barnhemmet, men barnavårdsnämnden hittade honom och efter en tid gick han till sjöss som jungman. 50 år senare får han nobelpriset i litteratur. Men någon idrottsman var han inte.

Skolidrott

När jag växte upp på 50-talet hade klubbarna ingen verksamhet för barn. Pojklag fanns inte och det var först när man fyllt 16 år, som man kunde spela med ett juniorlag. Däremot var skolidrotten mycket aktiv och det fanns olika mästerskap och turneringar för de olika skolorna. Min skola, Majornas läroverk, hade gott om idrottsintresserade elever och några blev så småningom landslagsmän- och kvinnor. Men så här många år efteråt drar jag mig till minnes en blyg liten kille, som var med i vårt handbollslag – vi spelade faktiskt final i Kronprinsens pokal, ett slags skol-SM. Grabben utmärkte sig varken på planen eller i omklädningsrummet. Han satt mest tyst i sitt hörn.

Men efter skolan tog det förmodligen fart för man kan inte påstå att Arne Hegerfors varken är blyg eller tystlåten. Men han tillhörde ju dom där, som Lars-Gunnar Björklund lärde upp och gav förtroende, när han kom till Göteborg på 60-talet. I det gänget fanns också Bosse Gentzel, Fredrik Belfrage, Christer Ulfbåge och Ingvar Oldsberg.

Slottsskogsvallen

På 50-talet var friidrotten en grund för många idrotter. Friidrott kallades ju också till att börja med för allmän idrott. Min pappa var som sagt löpare, gångare och friidrottsledare så jag fick följa med honom. Det var på Slottsskogsvallen vi höll till och det kom lite att bli mitt andra hem. Jag bodde bara 400 m från denna arena. Själv höll jag på med olika grenar och någon stjärna blev jag inte. Jag utbildade mig så småningom till folkskollärare, en slags pedagogisk 10-kampare, skaplig i de flesta ämnen och grenar men inte specialist i något.

Jag tror jag fick följa med pappa 1944

och se när Gunder Hägg slog världsrekord på 1500 m, 3.43.0 eller också är det pappas entusiastiska berättelse, som gjort att jag tror att jag var där. Jag minns naturligtvis inte. (Kanske Lennart Juhlin vet). Men Hägg var min pappas store idol, tror jag, och han var ju på sitt sätt ett fenomen på den tiden. Häggs tid på 1500 m skulle gett honom tredje plats i förra årets Sverigestatistik och han hade klart varit med i Finnkampslaget, och det är ändå snart 70 år sedan och på kolstybb!!

Och på den här bilden slår han ett annat rekord på 5000m, 13.58.2. Den tiden hade räckt att vinna SM under 2000-talet

Dan Waern

Det var många som höll till på Slottsskogsvallen och tränade och det var nära till stjärnorna med Dan Waern i spetsen. När han höll på med sin intervallträning på 10x400 eller 5x800 stod vi andra bara och tittade. På 50 år har ännu ingen lyckats slå hans svenska rekord på 1000m; 2.17.8.

Idag är enligt RF 65 % av de som håller på med friidrott, kvinnor. Så var det inte på min tid. Visst var Eivor Olsson, Pyret Almqvist, Mona-Lisa Englund där på Vallen och tränade. Och visst var Gustaf Håkansson ständigt närvarande för att ta hand om sina GKIK:are. Men det skulle dröja innan den kvinnliga idrotten slog igenom. Ex. fick man ännu inte tävla på längre sträckor än 800 m och stavhopp, tresteg och slägga var inte att tänka på.

Amerikaspelen (kan utgå)

Varje år arrangerades också de s.k. Amerikaspelen, Göteborgs Visbyspel, på Slottsskogsvallen. 1952 var det alldeles speciellt. Det var ju sommar-OS i Helsingfors. Min pappa, som fått äran att springa med den olympiska elden på Göteborgs gator, hade planerat att vi skulle åka till den finska huvudstaden. Men pengarna räckte inte, så vi fick hålla till godo med att se många av löparna tävla på Slottsskogsvallen strax före olympiaden. I mitt autografblock finns berömdheter, som Mel Whitfield från USA, som vann guld på 800 m både 1948 och 1952 och dessutom på exakt samma tid bägge gångerna, 1.49.2, jamaicanerna Herbert Mc Kenley, Arthur Wint och George Rhoden. Dom kunde på Jamaica även på den tiden.

Ingemar Johansson

(Saknas sidorna 13 och 14)

Resultat 2-2 och Gunnar Gren blev Ullevi's förste målgörare. Det var 49 000 åskådare.

VM i fotboll

Men det skulle bli mer, mycket mer. Min idrottsintresserade pappa hade tidigare under året kommit hem med två häften med biljetter. Han hade köpt biljetter till samtliga VM-matcher på Ullevi.

Biljetterna på ståplats kostade 8: - styck med förköp. Det var 6 matcher för 48: -.

På så sätt kom jag att se Sovjets lag två gånger med Lev Jasjin i målet, Englands lag två gånger utslaget, sargat som det var efter den svåra flygolyckan, där flera av Manchester Uniteds landslagsspelare omkom. Och så då Brasilien som vi såg i tre matcher. Och ni kommer väl ihåg dom; Santos, Didi, Garrincha, Vava och Pelé.

Och fortfarande minns jag naturligtvis semifinalen Sverige-Tyskland, men det gör säkert ni också. 3-1 och Kurre Hamrins mål och tysk utvisning och allt det där. Men egentligen var det väl Nackas 1-1 och Grens 2-1 som var de viktiga målen.

Sedan fick vi också se bronsmatchen mellan Frankrike och Tyskland, där Frankrike fick hela publikens stöd eftersom tyskarna inte var så populära, men framförallt för att fransmännen var så bra. Skyttekungen Fontaine gjorde 4 mål och vann VM:s skytteliga överlägset. VM-finalen såg jag i snö och dimma hos en kompis, vars pappa var sjökapten och som köpt en TV-apparat till sonen.

Ingo – Matchen

Inte långt efter VM fotbollen var det dags igen. Fast nu var det Ingemar Johansson som skulle visa att träningen på Slottsskogsvallen gett resultat. Matchen mot världstvåan Eddie Machen lockade rekordpubliken 54 000 till Nya Ullevi. Återigen hade min omtänksamme fader skaffat biljetter, visserligen ståplats och längst bort i ena kurvan. Nu kostade biljetten 12: - + 1: - i förköp.

Pappa hade lånat en kikare av en jobbarkompis och den behövdes, för det var långt till ringen från vår ståplats, nästan 100 meter. Jag fick ha kikaren första rondan, sedan skulle vi turas om, ja, ni minns säkert hur det gick. 2 minuter och 16 sekunder behövdes kikaren. Sedan var det över.

EM i friidrott på Stadion

Trots att det inte hände i Göteborg måste jag ändå tala om att mellan fotbolls-VM och Ingemar Johansson hann vi med att se EM i friidrott i Stockholm. Pappa hade en syster i Stockholm, som vi fick bo hos. Biljettkostnad 15: -, men då tror jag att det var för alla 6 dagarna.

Rickard Dahl hade 3 veckor innan blivit 2:a på SM på 201 före författaren P-O Enquist. Sista tävlingsdagen går höjdfinalen. På 212 kvarstår tre hoppare, Dahl, Lansky från Tjeckoslovakien samt svenske mästaren Stig Pettersson. Ingen av dem hade tidigare klarat 212. Dahl hade bara 208 som personligt rekord.

Det jag minns, och som jag nuförtiden kan sakna i den stora arenaidrotten, är

knäpptystnaden inför ett avgörande hopp. Idag måste alla hoppare klappas igång. Men den nerv och spänning, som finns när 20 000 är helt tysta skapar en dramatik, som kan kännas som "Hitchcocksk". Kanske är det åldern, som gör att jag har svårt att gå på en DN-gala eller en finnkamp idag, där det hela tiden ligger ett öronbedövande ljud över tävlingarna. Det är som om man inte längre litade till idrottens förmåga att underhålla, utan allt skall ljudillustreras. Inför starten på ett 100m-lopp dånar första takten av Beethovens ödessymfoni.

Jag minns hellre den märkliga upplevelsen från forna tiders spjuttävlingar, där publikens förväntansfulla sus stegrades i ett crescendo, som liksom bar spjutet, som aldrig tycktes landa och sedan den slutliga explosionen från tusentals strupar, när det visade sig vara ett rekordkast. Idag har denna orgiastiska ljudupplevelse ersatts med ett fånigt förinspelat ljud, som mer påminner om fallande bomber under kriget. Men den 24 augusti 1958 på Stockholms stadion var det så där magiskt tyst, ja ni vet när man hör knappnålen som faller och tycks bullra och störa.

Och så briserar alla 20 000 som hållit andan i 10-sekunder i ett enda ljudinferno, när Rickard Dahl klarar i sitt andra försök och blir europamästare. Och där satt vi, pappa och jag, och levde med. Inte så konstigt att man blev lite idrottstokig efter det. För sin prestation fick Rickard Dahl bragdmedaljen, trots att Sveriges fotbollslandslag någon dryg månad tidigare spelat VM-final, men tillbaka till Göteborg.

Fröidrott på Nya Ullevi (kan utgå)

Bara fyra dagar efter den spännande höjdfinalen var det dags igen. Den 28 augusti var det den s.k. Elliottgalan med den fantastiske Herbert Elliott som dragplåster. Jag minns det särskilt väl eftersom det var min 18-årsdag, men naturligtvis var jag på Ullevi tillsammans med 35 000, så mycket folk hade det aldrig varit på en fröidrottstävling i Sverige och det skulle dröja ända till VM 1995 innan rekordet slogs. Och ingen var besviken på Ullevi den kvällen förutom Dan Waern som bara blev femma. Men Elliott han satte världsrekord med 3.36.0.

EM Då skridsko (kan utgå)

50-talet var inte slut. 1959 inleddes med att man på Ullevi anlade världens första konstfrusna skridskobana på 400 m och därmed kunde arrangera europamästerskap. Kan ni tänka er att det kom 55 000 åskådare för att titta på skridskoåkning på två dagar. Visst det var ett antal sköitetalna norrmän som kom ner till Göteborg för att se "Kupperrn" Johannesen bli europamästare. Något svenskt dragplåster fanns inte som lockade göteborgarna till Ullevi, utan jag tror att det fanns eller finns ett brett och genuint intresse för idrott. Jag glömde att säga att biljetterna kostade 5: - första dagen och 10: - andra dagen.

Var det bättre förr?

Så den stående frågan för alla idrottshistoriker. Var det bättre förr?? Ja, i ett avseende tror jag och

det var jag inne på nyss när jag berättade om EM i fröidrott på Stockholms stadion. Jag tror publiken var bättre. Sommaren 1959 spelade IFK Göteborg mot ÖIS på Ullevi inför 52 194 åskådare. En sådan match idag med så mycket publik skulle kallas för en säkerhetsrisk och mängder av poliser, vakter och matchvärdar skulle kallas in och delar av centrala Göteborg skulle spärras av. Bråken före och efter matchen skulle få rättsliga följder för många och någon av klubbarna skulle kanske få betala böter. Jag kanske var naiv på den tiden, men jag har inget minne av bråk eller upplöpp varken före, under eller efter matchen. Jag upplevde aldrig

någon gång på all idrott som åskådare rädsla eller obehag. Några organiserade fans eller supportrar fanns inte. Man "höll" på sitt lag rätt och slätt. Och i Göteborg var man mycket generös mot motståndarna. Här hatade man inte bortlaget utan man var ofta frikostig med applåder om gästerna gjorde något bra. Jag tror, eller vill tro, att detta var lite unikt för Göteborg. Jag hade ju förmånen att under ett antal år spela inför ganska stor publik i många svenska städer och jag tycker att göteborgarna utmärkte sig på ett väldigt sportsligt sätt. Det var faktiskt många "goa gubbar" på

läktarna. Men ingen i det lag som jag spelade handboll med skulle idag platsa i någon av de högsta serierna. I jämförelse med dagens handboll spelade vi korphandboll. Vi tränade två ev. tre gånger i veckan. Träningen startade i början av september och var slut i mars. Men många höll på med andra idrotter på vår, sommar och höst. Några spelade både allsvensk fotboll och handboll. Det gick utmärkt att kombinera.

Nu har jag mest berättat om de stora händelserna, festen och rekorden och dom är bra och kanske nödvändiga för vårt intresse. I alla fall inspirerades jag kolossalt mycket av dessa upplevelser under min uppväxttid i Göteborg. Men det vet ni som sysslat med idrott att det mesta är träning och vardag och små tävlingar utan publik och alla vi som inte blev några stjärnor. Egentligen är det ju det som ger idrotten sin reella mening. Jag kan ibland fundera vart elitidrotten är på väg med alla sina pengar och sin dopning. Men jag är aldrig osäker på den breda idrotten. Den kommer att ha sin plats i alla samhällen – alltid.

Nr 58

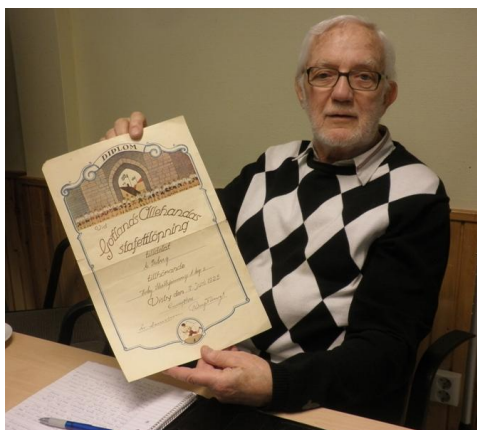
Gurkans kvarterslokal, Irisdalsgatan, Visby 2010-03-11

Närvarande: 21 st. Årsmöte och därefter föreläsning.

Ämne: "Tyckt och tryckt" inom gotländsk idrott. Föreläsare: **Calle Brobäck**.

Kvällen inleddes med årsmöte i Gotlands Idrottshistoriska Förening.

Som avslutning på årsmötet kåserade Calle Brobäck för första gången om idrottsböcker. Han tackade för inbjudan. Han har 30 års samlande bakom sig av gotländsk litteratur. I biblioteket och arkivet har en hel del böcker samlats, som handlar om gotländsk idrott – sammanställning bokstaven R på biblioteket.

En bok – Svenska Skyttar, 350 sidor

om Gotland och bl.a. K. G. Runander finns med. En annan bok -Sveriges Idrottsfolk -30 sidor om Gotland beskrivande föreningar, personhistoria mm.

Det närmaste jag kommit inom idrotten är när Gösta "Dirken" Löfgren på läroverket sa; "Du kan dela dig i två och spela brännboll med dig själv".

Calle visar upp en uppsjö av OS -bok 1912 entrébiljetter, GA:s stafettlöpning.

Som avslutning överlämnar Calle Brobäck ett ex. av ett diplom till Gotlands Allehandas stafettlöpning tilldelad

Melker Friberg, Wisby IF A-lag. För detta och ett intressant kåseri tackar ordföranden Kjellåke Nordström Calle för en trevlig kväll.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 59

Gutavallens cafeteria 2010-04-08 kl.18.30

Närvarande: 22 st.

Ämne: Idrott civilt och militärt. Föreläsare: **Kaj Wirén**.

Kjellåke Nordström hälsar välkommen och överlämnar till Kaj Wirén, som kom till Gotland som krigsbarn 1944.

Idrottsintresset vaknade tidigt och tillsammans bildades en egen idrottsförening – 7-Orion. Deltog 16 år gammal i ett div. III-lag, Östermalms FC i Östergötland. Åren 1956-57 20 matcher i div. II. Spelade två allsvenska matcher i IFK Eskilstuna. 1957 var det dags för militärtjänstgöring efter officersutbildning blev det mycket av uppdrag inom FN, där nyttan av idrott var uppenbart. Kaj har spelat fotboll, handboll och bandy i IF Gute. Har vunnit MDM i budkavle.

Körde öppet spår tillsammans med regementschefen Hodder Stjärnsvärd – 8 timmar. Idag är Kaj ordförande i VOK och har stort ansvar för spårbyggande mm vid VOK-stugan på vintern. Kjellåke Nordström ordföranden i Gotlands Idrottshistoriska Förening tackar Kaj och överlämnar skriften Idrottsplatser på Gotland. Vid pennan: Lennart Svennefelt.

Nr 60

Gutavallens Cafeteria 2010-05-20 kl. 18.30

Närvarande: 20 st.

Ämne: Alla idrotter (Amerikansk fotboll). Föreläsare: **Erik Broström.**

Ordföranden Kjellåke Nordström hälsar välkommen och låter Erik föra talan.

Erik har nog prövat på de flesta idrotter, dock inte med framgångar i allt!!

Han har lagt mest tid på basketen. Började med amerikansk universitetsidrott dock inte våldsport. Licensierad i Kina med 600 miljoner människor. Toppmiljö. Kom i kontakt med baltiska flyktingar och arbetade tillsammans med Gösta Löfgren.

Det har funnits 18(!) basketklubbar på ön under en 10-årsperiod. Engagerad var Gustaf Sjöberg. Hjälp till med allt gjorde Åke Ohlsson, ringde om hallar mm. Det var en omväxlande träning som gav resultat.

1974-84 utbildade Erik domare mm. 1:a steget var i Säve AIK med Tomas Engström m.fl. och då bedrevs det en stor verksamhet. Man hade ett bra nätverk.

1984 lite kaxigt går Visby AIK dambasket upp i Elit-serien, men det fanns konkurens. När AIK basket bildades var det många stora ledare som låg bakom såsom Tomas Engström, Lars Bohman, Janne Lindell och Erik m.fl. Erik blev ansvarig för dambasketen.

I Junior-EM i Sevilla kom Sverige på näst sista plats, men man deltog och kämpade. Man spelar mot ryska silvermedaljörerna. Juniorlandslaget i Visby AIK med ett tjejgäng som hängde med. Scandia Cup- Europas bästa juniorlag, vilka hade superproffs med i laget. Första säsongen med damlaget. Anna Wallin duktig spelare (hade glasögon). Match mot Sparta Prag, Tjeckien.

En domare med namnet Ulf Eriksson figurerade ofta i samband med basketen på Gotland. Gotlandsvän och förebild stark man i Svensk Basket. Sand i öknen och is på Grönland Kjell-Åke Jarlheden. Det kunde vara kö till Södervärnshallen när 1306 skulle in, och det hände att det var upp mot 1600 personer eller fler!!!!

1:a SM-finalen mot Södertälje med Sussie Rosengren och Paul "Dino" Larsson. Var i Taiwan med laget. Kände sig som en "Piss-rätta" ibland. Var med och ordnade en boxningsgala i Södervärnshallen. Boxningsringen mitt på golvet.

Några matcher direktsändes i TV. AGONO8 Düsseldorf.

Dino var en hård Coach. Det skulle vara lika skor och tröjor. Man skulle ta sin uppgift på fullt allvar.

I Blackeberg hamnade Gunnar Andersson i omklädningsrummet 3 minuter. Skäller på domaren och får teknisk foul.

Läktaren byggs ut.

Fick gipsa foten efter tre brutna ben i mellanfoten efter krock med ribbstolar. Södervärnshallen är den enda hall som man spelar basket i som har ribbstolar.

Det största Erik varit med om inom dam-basketen är SM-guldet.

Dambasketen bryts ur Visby Basketklubb och blir Visby Ladies.

Visby Ladies värvar många utländska spelare såsom Sandra Hordge.

En hel del avundsjuka finns i truppen.

Einar Smith var en stor ledare som Erik såg upp till och blev en förebild.

Spelade mot Högsbo Göteborg och efter tredje förlängningen. Det var bråttom så truppen fick transporteras till flygplatsen under blåljus. Dino stod i vägen och alla tjejer gick runt på planet och tackade.

Erik har prövat friidrott, längdhopp, lite höjd, tresteg, kulstötning, mångkamp, diskus i USA, tre i tresteg. Duktig på Stångaspelen vann tresteg på 13,07. Erik har 6-7 DM-tecken. Det värsta var 110 m häck, sprang 3000 m hinder. Inomhus-DM i höjd. Fick träffa många världsstjärnor. Sprang 100, 200 och 400 m. P. O. Widjer förebild inom basket. Kort och sköt långt utifrån. Skadade revbenen och fick ta rullstol till toan. Spelat hockey(!). Seglat Gotland Runt 3 gånger. Ja, man kan med fog säga att är en mångsidig man.

Nr 61

Gutavallens cafeteria 2010-06-10

Närvarande 12 st.

Ämne: NatWest Island Games – Ö-spelen. Föreläsare: **Bo Frykenstam**.

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till Bo Frykenstam.

2005 började Gotlands Idrottsförbund intressera sig för vilka möjligheter som finns för ett nytt arrangemang på Gotland.

En förstudie gjordes (Bo Frykenstam) och såväl kommunen som näringslivet sa OK och beslut fattades, att söka värdskapet 2015 på Gotland. Bo Frykenstam blev ordförande för en starkt representerad kommitté. Gotland har med sina förutsättningar i en stark motkandidat som också söker – Jersey.

Hur avgörs, vem som får ta hand om värdskapet? Samtliga öar inbjuds, båda kandidaterna sätts under lupp och vid general meeting avgörs frågan. 25 öar har vardera två röster, styrelsen 6 och Bo Frykenstam har gott hopp om att få övervikt.

Bo fortsätter berätta om sitt arbete inom NatWest Island

Games och vi kan inte föreställa oss hur stort Bo Frykenstams insatser är värda. Bo Frykenstams fördragning är den bästa hitintills och speciellt, att han informerade helt utan manus.

Tack Bo Frykenstam.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 62

Gutavallens cafeteria 2010-10-20

Närvarande: 31 st.

Ämne: Idrotten ur Radio Gotlands perspektiv. Föreläsare: **Ove Järlö**.

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till Ove Järlö. Han tackar för förtroendet. Ove är född i Solna, fick polio som ettåring och 1950 kom Ove till Gotland ”tack vare polion”, blev fosterbarn vid Skogs, Mästerby. 1973 kom Ove till Radion och i januari 1974 fritidsledare på Gråbo.

Ove tränade fotbollslag såsom Bro SK och Fardhem, fick freelansjobb på Radio Gotland 1984 och fick bl.a. ta hand om Varpa-SM och tillsammans med Alf Nilsson blev det många SM i varpa.

Einar Smith har varit till stor hjälp för Ove.

När Visby IF Gute tog klivet upp i Allsvenskan i handboll jobbade Ove som sjukvårdare tillsammans med ”Suderdoktor” Björn Jonsson. 1987 blev Ove sportchef på Radio Gotland, och jobbade samtidigt halvtid på Puma fritidsgård, men fick allergiska problem p.g.a. arbetsmiljön!

Ove berättade om sin tid i idrottens tjänst, där Gotland hävdade sig bra – handboll-fotboll-ishockey-speedway- friidrott med Mattias Sunneborn bl.a.

Har haft förmånen att få resa i alla världsdelar utom Australien, såsom fotbolls-VM för damer i Kina – Sverige kom trea.

När det brann på läktaren på Gutavallen refererade Ove direkt. En otrolig känsla för en sportjournalist. Ove berättar om Dalhems fotbollstjejer som i ett dubbelmöte med Jitex från Göteborg höll på att ställa till en stor sensation, men Jitex redde ut stormen.

Visby Ladies som blev Svenska Mästare i dambasket var en annan stor idrottshändelse. 1995 – Fotbolls-VM i Sverige för damer, med Åsa Jakobsson, När som deltagare var en annan höjdpunkt. Alla Ö-spel från Åland 1991 till dags dato har givit många fantastiska möten. GGN är också en stor tävling, som fastnat i minnet.

Tony Olsson – Bysarna är en stor idrottsman, som fastnat i minnet. Det allra största idrottsminnet är 2005 – Visby Ladies vinner SM i basket för damer.

Oves favoritsport är varpa.

Vid pennan: Lennart Svennefelt.

Nr 63

Gutavallens cafeteria 2010-11-18 kl. 18.30

Närvarande: 25 st.

Ämne: Orientering. Föreläsare: **Anders Nilsson**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till Anders Nilsson.

Anders är född i Bäl och kom i tidig ålder i kontakt med orientering och vann 1957 korpororientering tillsammans med pappa och äldre brodern Evert. Året därpå fick Anders som tolvåring dispens att tävla i klassen äldre pojkar, 14 år och ny seger. Anders har som skicklig orienterare även varit duktig som ledare och ordförande i Gotlands Orienteringsförbund, totalt 14 år.

Tre gånger har Anders vunnit mästartröjan. Han var en av många ledare, som arrangerade 5-dagars på Gotland 1977 med över 8000

deltagare. Anders var ansvarig banläggare för fjärde etappen i Lickershamn. Idag har orienteringen tagit elektroniken i tjänst, där kompassen närmast inte behövs. På Gotland har tävlingar anordnats som Natt-SM i Slite, lång-SM i Lojsta, individuella SM på Fårö, 2- samt 3-dagars.

Bro Ok har i många år deltagit i 10-mila, en stafett med 10 deltagare, springer mellan 10-18 km per deltagare. Under 20 tävlingar har föreningen blivit 43:a som bäst bland 550 lag.

Anders har varit ordförande i Bro OK i 14 år, och föreningen äger en klubbstuga, Kinnerstugan strax norr om Visby.

Twar blev en sjukdom, som stoppade all orientering under en period, där ingen idag vet hur sjukdomen kom till.

Orienteringen har svårt att rekrytera ungdomar och få dem att tävla och antalet aktiva orienterare minskar för varje år. Anders har varit kartritare i många år och det innebär att alla orienteringstävlande har en ny "arena" för varje gång. Anders har vunnit Senior-Bysen två gånger.

Gotlands bästa kvinnliga orienterare, Linnea Gustafsson är idag en

världsorienterare, 2:a på VM, yngst i landslaget.

Orientering har deltagit i Island Games. Gotland kan få uppdrag arrangera natt-SM på Tofta skjutfält.

Idag har nattorientering lampor, som lyser upp terrängen så det blir lika bra som på dagen.

Vid anteckningsblocket: Lennart Svennefelt.

Nr 64

Gutavallens cafeteria 2011-01-20 kl 18.30

Närvarande: 20 st.

Ämne: Att vara idrottsförälder. Föreläsare: **Susann Hansson.**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till kvällens föreläsare, Susann Hansson, idrottsförälder, mor till 9 barn, som alla tävlar, var och en inom sitt område.

Barnen: Marie, hästar. Isak, fotboll. Oskar, tyngdlyftning. Gustav, fotboll. Benita, orientering. Carita, tyngdlyftning. Cornelia, tyngdlyftning och friidrott, Amadeus, all round.

Det har blivit mycket bilåkande, stort bensinkonto och varje kväll var det någon eller några i träning. Ett stort antal skor har det blivit och två tvättmaskiner har varit igång varje dag.

Mycket framgång har blivit, speciellt i tyngdlyftning.

Benita, Carita och Cornelia vann SM i tyngdlyftning, tre systrar – unikt!

Matkontot blir stort- mycket mjölk, bröd, O-Boy och stora framgångar, mycket priser har erövrats, junior-SM-medaljer liksom SM- medaljer.

Susann har automatiskt fått ledaruppdrag speciellt inom orienteringen, där hon också tävlat!

Idrott-träning-tävling-skola har gått bra trots sena kvällstider-läxläsning. Barnen har haft ”vinnarskalle” och stöttat varandra. På fritid har det spelats mycket familjespel, olika kortspel men inget dataspel. Barnen har provat på olika idrotter innan specialisering – största framgångar har skett inom tyngdlyftning. Efter kaffe med dopp fortsätter ”utfrågning”, där det kan konstateras, att familjen Hansson är och har varit en av Gotlands många idrottsfamiljer. Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt.

Nr 65

Gutavallens cafeteria 2011-03-24 kl 18.30

Närvarande: 30 st. Årsmöte med efterföljande föreläsning.

Ämne: Svenska Skidskyttelandslaget – ledarskap. Föreläsare: **Erik Lindberg**

Efter avslutat årsmöte berättar sjukgymnast Erik Lindberg om sitt uppdrag som massör i skidskyttelandslaget. Från början är det en militär inledning i vilka olika patruller med olika momentövningar, ur vilket uppstod det som idag är en stor internationell idrottsgren på det stora "idrottsträdet".

I ledningen för det svenska skidskyttelandslaget ingår totalt 12 ledare på 10 aktiva som var med i senaste VM.

Erik är anställd på 50 %, men jobbar heltid! Erik presenterar och berättar om personer i det svenska skidskyttelandslaget och speciellt tränaren Wolfgang Pichler.

Deltagarna tränar året om, cirka 50 vilodagar per år! De gör av med cirka 5 000 kalorier/dag. Laget tränar på olika platser, mest och oftast i Tyskland, en vecka per ort, tre veckor i taget, 7 timmar per dag i olika moment. Något som är mycket viktigt i träningsammanhang är pulsklockor.

Erik har även uppdrag som "psykolog". Förutom VM i Sibirien var OS i Vancouver den största upplevelsen hitintills. Erik har även haft uppdrag hos en del gotländska idrottsföreningar, med träningsupplägg, individuell träning i förebyggande syfte, med mera!

Efter frågor och svar i samband med kaffedrickande tackar Kjellåke Nordström Erik och övriga deltagare för visat intresse.

Visby som ovan: Lennart Svennefelt.

Nr 66

Gutavallens cafeteria 2011-06-02 kl 18.30

Närvarande: 19 st.

Ämne: Vasaloppets historia. Föreläsare: **Bengt Jernhall**

Gösta Svensson hälsar välkomna och överlämnar ordet till kvällens föreläsare, Bengt Jernhall, Mora f.d. Fårösund.

Efter redogörelse av bakgrund från Fårösund till Mora, där Bengt snabbt kom med i Moras Vasalopp-organisation som tävlingssekreterare. Vasaloppet tillkom tack vare Gustav Vasa. 1922 kom frågan upp om ett vasalopp mellan Säter och Mora och första året vann Ernst Alm, Norsjö - 7.32.49 – på dåtidens skidor och lite snö och dåliga spår.

Idag tävlas det en hel vecka, Tjejvasan, Ungdomsvasan, Öppet spår, Halvvasan, Stafettvasan, Skejt-vasan och Vasaloppet.

Vasaloppet har ställts in 1932, 1934 och 1990 p.g.a. snöbrist, och för få anmälda 1934.

Mest berömda segrare är Nils "Mora-Nisse" Karlsson, IFK Mora, med 9 segrar och Jan Stefansson har 7 segrar.

Den snabbaste tiden har Peter Göransson, 3.38.57.

Vasaloppet är en skidindustri och Sälen äger 23 % av intäkterna, Mora äger 77 %.

1922 var första året, och sedan dess har 89 lopp körts, 39 000 har brutit. Totalt har 481760 deltagare kört Vasaloppet. I nutid är det en maxgräns – 16 000 anmälningar.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt

Nr 67

Gutavallens cafeteria 2011-08-22 kl.18.30

Närvarande: 26 st.

Ämne: Fotboll. Föreläsare: **Tage Ekström, f.d. Wisby IF**

Ordförande hälsar välkomna och överlämnar ordet till Tage Ekström.

Tage inleder med sin bakgrund, där fadern öppnade skrädderi på Bangårdsgatan 1919. Andersro-området var ett stort idrottsområde, här bodde förutom familjen Ekström, familjen Pettersson (Victor – Charmis) och här bodde även Samuel Jupither – alla med i Wisby IF. Med ett undantag – Nisse Ekström, äldst i Ekströmsfamiljen av barnen, han tillhörde IF Gute.

Tage var med i WIF:s juniorlag, som vann serie och DM 1937 och 1938. Tage deltog i Gotlandslaget, som i Morgongåva (Uppland) förlorade med 3-1, och samma år 1938 på Gutavallen förlorade mot Blekinge.

1939 började Tage hos Siltbergs Bilaffär och blev lagerchef i Siltbergs Bilaffär i Hemse.

Januari 1943 flyttade Tage som nygift till Norrköping. Tage spelade fotboll i B-laget för IFK Norrköping, nr 10, vänsterinner, och i handboll i IFK, center i A-kedjan. Våren 1943 spelade Tage första matchen i Allsvenskan, vänsterytter mot Halmstad borta – förlust med 2-1, men seriesegern var klar innan matchen. Tage blev pappa i mars 1944, fick jobb i Luleå hos Ford. Valde att gå med i Luleå SK i fotboll och handboll. Spelade 13 matcher för landskapslaget i fotboll.

Flyttade en kort period – 1947-48 till Ludvika, där det blev fotboll och handboll för Ludvika FK. Men 1949 blev der återflytt till Luleå efter en kort sejour i Stockholm och spelade handboll för IF Linnéa. Syskonen Ekström hette Nils (äldst), Gösta, Verner, Stina, Tage, Karl-Erik och Curt. Tage har sommarstuga i Åminne och Curt bor numera på Gotland. Övriga syskon är ej längre i livet.

Vid blocket: Lennart Svennefelt

Nr 68

Gutavallens cafeteria 2011-10-17 kl. 18.30

Närvarande: 19 st.

Ämne: Svenska Spel och dess sponsring. Föreläsare: **Johan Lindvall, Svenska Spel****Nr 69**

Gutavallens cafeteria 2011-11-14 kl. 18.30

Närvarande: 21 st.

Ämne: NatWest Island Games, historik och framtid. Föreläsare: **Bo Frykenstam**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och lämnar ordet till Bo Frykenstam.

Bo Frykenstam inleder med att berätta om arbetet med ansökan om arrangörskap för Ö-spelen på Gotland 2017. Stor sannolikhet föreligger att Gotland får arrangera Ö-spelen 2017. Avgörandet sker på årsmötet 2012-07-12.

14 idrotter sammanlagt planeras med minst 6 öar i respektive gren - 6 tävlande minst. Beräknat är, att cirka

3 500 personer medverkar i spelen. Omsättning 15-20 miljoner kronor.

1 000 funktionärer skall utbildas. En ambassadör utbildas för respektive ö-grupp. Varje ö tilldelas (lån) en bil. Cirka 4 500 bäddar finns tillgängliga. Wisborg blir idrottscentrum för arrangemanget – Games Village.

1985 startade Ö-spelen på Isle of Man. 91 sa ja till inbjudan direkt. 700 deltog från 15 öar. År 2017 blir det tävling nr 17. Guernsey blev arrangör nr 2. Färöarna kom som nr 3, där flyglandningen mellan bergen blev en speciell upplevelse. Det var stor spridning av anläggningarna.

Åland 1991 blev det första välarrangerade spelet.

Varje ö medför vatten – att jämföra med den Olympiska elden. Invigningarna är pampiga med inmarsch ö-vis bakom en namnskylt.

Isle of Wight var nästa arrangör – dåliga arrangemang. Gibraltar kom därefter – mycket varmt, 40-45 grader. Jersey hade fina anläggningar, bra boende. 1999 var det Gotlands tur – bra arrangemang.

Isle of Man var nästa gång – andra gången. Dags för Guernsey – ok arrangemang. Efter detta kom Shetlandsöarna.

Bo berättar om styrelseuppdrag och ordförandeskap i den gemensamma Ö-spelorganisationen. Framtiden efter 2017?, 7-8 öar har möjligheter klara av ett arrangemang. OK fram till 2021. För Gotlands del har det startat med överläggningar beträffande budget- marknadsföring mm.

24 öar ingår idag i NatWest Island Games, och en till skall inväljas.

Bo avslutar med att berätta att han besökt 21 öar.

Vid anteckningarna: Lennart Svennefelt

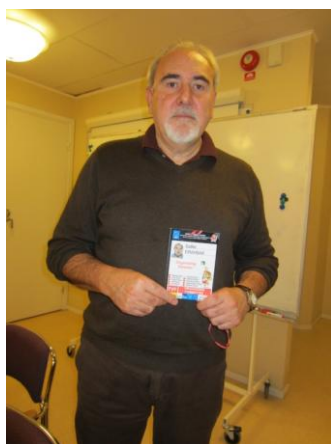

Nr 70

Gutavallens cafeteria 2012-01-16 kl. 18.30

Närvarande: 16 st.

Ämne: Volleyboll. Föreläsare: **Saffet Eraybar**

Ordförande Kjellåke Nordström hälsar välkomna och överlämnar ordet till Saffet. Saffet presenterar sig, förbundsordförande i Svensk Volleyboll. Han är född i Turkiet – spelade i Galatasaray plus två bröder. Volleyboll är nr tre som sport i Turkiet – fotboll-basket-volleyboll. Stor sport i världen - stor publiksport.

1965 – både junior – och seniormästare i Turkiet. Kom till Norrköping 1 april 1965, träffade Björn Nordkvist som förste svensk. En bror gift med en Norrköpingsflicka. Tillsammans med brodern blev de instruktörer för volleybollandslaget.

Norrköping kvalade till elitserien mot Eskilstuna Volleybollklubb. Har deltagit i EM och VM i Turkiet som organisatör. 1971 bildades Svenska Volleybollförbundet – Saffet blev förbundskapten för damlandslaget. Från början spelade man om 15 poäng – blev 21 till idag 25 poäng. Allt räknas, inte bara efter egen serve.

En extra libero får användas – har speciell tröja. Saffet har elittränarlicens i Sverige och via Turkiet även internationell motsvarande.

Gift med en -Visbytös- Ulla (Eriksson) - därför Gotland.

24 november 2011 valdes Saffet till svensk volleybollordförande.

Har tränat Norrköpings damer i div. I och mött Säve. 1989 arrangerade Sverige EM i Volleyboll i Globen. Sveriges herrar kom 2:a inför 14 973 åskådare. Sverige var under en period stora i världen. Idag är Sverige ungefär i div. III-klass – Stora problem!

EM vartannat år – VM vart fjärde år. Att kvala till OS är ännu svårare. Beach-volleyboll är stort världen runt.

Sponsorer saknas – antal spelare minskar drastiskt. Gotlands har ett herrlag i divisionen under elitserien. Publiken minskar drastiskt. I Turkiet är det TV-sändning i varje match!

Vid penna och papper: Lennart Svennefelt

Nr 71

Gutavallens cafeteria 2012-04-10 kl. 19.15

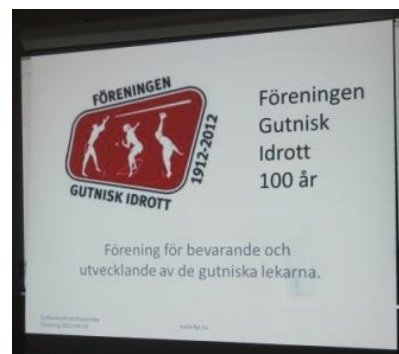
Närvarande: 28. Årsmöte och därefter föreläsning.

Ämne: Gutnisk idrott – 100 år. Föreläsare: **Mikael Nilsson**

Efter årsmötet med Gotlands Idrottshistoriska Förening berättar Mikael Nilsson, ordförande i Föreningen Gutnisk Idrott, som har till uppgift bevara och utveckla de gutniska lekarna. Föreningen är en följd av att DBW bildades 1814 och bildandet av Wisby Bollklubb 1878.

På en DVD visar Mikael dels en äldre film om Stångaspelen och en film om Marlene Nilsson och park.

Mikael talar även om alla de evenemang som Föreningen Gutnisk Idrott har och kommer att genomföra i och med att de fyller 100 år under 2012.

Nr 72

Fårösund GoIK:s klubblokal i Fårösund 2012-09-13 kl.18.00

Närvarande: 32 st.

Ämne: Fårösund GoIK 80 år och Fårösund IP 70 år. Föreläsare: **Bengt Jernhall m.fl.**

Bengt Jernhall berättare om FGoIK med anledning av att klubben fyller 80 år under 2012.

Fårösunds idrotten:

"Den 14 maj förevisades här i Fårösund en äkta engelsk boxningsstrid. De som funno nöje därvid må beskriva den, flertalet som finner en bättre njutning i det högtidliga lugn som en ostörd sabbat medförer, önska däremot allvarligt att vederbörande måtte undanröja källorna till denna och dylika kanske ännu mer beklagliga företeelser." Detta är hämtat ur Gotlands Tidning 1854.

Om det är p. g. a. denna notis som idrottsrörelsen är sen i starten i Fårösund eller ej kan kanske diskuteras. Snarare beror det nog på ortens karaktär, antingen hårt jordbruksarbete eller ännu hårdare jobb i kalkbrotten gjorde att idrottsaktiviteterna fick stryka

på foten. I början på 1900-talet var det främst skollärarna som lyfte fram idrott, främst de gotländska idrotterna, men fotboll förekom också. Den första idrottsföreningen var Bunge IF, som fanns mellan år 1921 och 1932. Den föreningen sökte medlemskap i RF, men betalade aldrig avgiften. Ur den växte Fårösund GoIK (Gymnastik- och Idrottsklubb) fram. Kanske var det konflikten mellan den moderna och den traditionella gotländska idrotten som medförde denna utbrytning ur Bunge IF.

Hur som helst bildades FGoIK 1932. Årets efter bildades Bunge Varpaklubb, KA 3 IF kom 1939 liksom dess skytteförening (den senare ev. 1940).

I Rute fanns Rute BK som blev Rute IF (1940) som sedan gick upp i FGoIK. Fårö IF bildades 1941 medan Fleringe enbart haft en skolidrottsförening. Fårösunds Atletklubb, som bröt sig ur FGoIK, bildades 1947. Skyttegillen har dock funnits i alla kommuner.

Som ett kuriosum kan nämnas Fårösunds handbollsklubb (FHK) som fanns säsongen 947/48, då KA 3 IF och FGoIK inte kunde enas om ett gemensamt handbollslag.

Den klart framgångsrikaste idrotten vad avser SM-tecken är varpan. Bunge VK har tagit 16 guld, varav 5 i lag, 19 silver och över 20 bronsmedaljer. Framgångsrikast är Uno Norman med 5 individuella SM-guld. Här kan också Erik och Gustav Norman liksom Nisse Nordström och Hasse

Karlström nämnas. Bunge har också varit framgångsrika i gotländsk femkamp, stångstörtning och park i slutet av 1930-talet och början av 40-talet.

Den person som betytt mest för idrotten i Fårösund är Gustaf Dahlström, som förutom ett avgörande ledarskap för den tidiga fårösunds-idrotten också var framgångsrik aktiv utövare av idrott. Han hade en period nordiskt rekord i tvåarmspress, lätt tungvikt. Han tog även SM-medalj i tyngdlyftning" 1947 fick han GF:s guldmedalj för att ha utfört den främsta gotländska idrottsprestationen detta år. Han satt också i Gotlands Idrottsförbunds och Svenska Tyngdlyftningsförbundets styrelser. Andra tidiga idrottsmän från Fårösund som fått denna Utmärkelse är Nils Nordström (militär femkamp) 1951, J.H. Emilsson (skytte) 1953 och Gustaf Norman (tyngdlyftning) 1957. De båda senare har SM-medaljer i sina resp. idrotter.

Fårö IF har SM-medaljer i varpa. Systrarna Östergren har framgångsrikt tävlat för Bunge VK i varpa. Brodern Jan-Erik är den gotlänning som nått den mest framskjutna placeringen i Vasaloppet. (101:a)

Fårösund fick en modern idrottsplats 1942 i närvaro av kronprins Gustaf Adolf, med adjutant Stig Wennerström. Det var Gotlands fjärde "riktiga" idrottsplats. Det året arrangerades de första Fårösundsspelen som sedan blev tradition under ett antal år, bl. a. med löpningen Fårösund runt. Sporthallen invigdes i januari 1944 med match mellan KA 3 IF och IF Gute. KA 3 IF var det första landsbygdsdrag som vann DM i fotboll och föreningen var aktiv i ett flertal idrotter. I dag har klubben aktiva i orientering och skidåkning.

Även FGoIK hade många idrotter på sitt program. Som namnet antyder så var gymnastik viktigt i början. Andra idrotter var tyngdlyftning, brottning, gång, fri idrott, bordtennis och handboll. I dag är det främst fotbollen som sätter prägel på föreningen. Hans Rosengren har haft ett avgörande inflytande över den utvecklingen i föreningen. Man är en av Gotlands mest representerade föreningar vad gäller deltagande i fastlandsserier i fotboll, likväl som man tagit ett antal DM på herrseniorsidan.

I dag finns det aktivitet i FGoIK, KA 3 IF och Fårö IF. Dessutom finns det båtklubbar i Rute och Fårösund. Gotlands Idrottscentrum har en utmärkt träningsanläggning i Sporthallen. KA 3:s dominans i skyttet upphörde successivt i och med förbandets nedläggning och Bunge VK är vilande. I stället har Fårö IF fått fart på varpakastandet.
Bengt Jernhall

Nr 73

Gutavallens cafeteria 2012-11-19 kl. 18.30

Närvarande: 15 st.

Ämne: Visby Basket under 20 år. Föreläsare: **Håkan Ericsson**

Håkan berättade under kvällen delar av vad han upplevt under 20 år med Visby Basket. Från början fanns det 5-6 lag som spelade någon form av basket. Visby AIK var dem som gick i bräsch för att samordna verksamheten och den 29 april 1988 bildades Visby Basket. Bland grundarna fanns bl.a. Anders Fagerström, Anders "Leo" Pettersson m.fl., de var så "täta" att man ibland tror att de även delade kalsonger! Det finns åtskilliga anekdoter från baskettiden på Gotland. Mycket kretsade kring hur man skulle finansiera verksamheten och det yttrade sig i många skiftande

tillvägagångssätt. Basketen hade bra flyt och gjorde många fina resultat under årens lopp. En "stor man" i basketsammanhang var profilen Paul "Dino" Larsson som inte bara hade ett otroligt engagemang utan även en enorm förmåga att skapa kontakter och hitta spelare runt om i världen. 1991-92 kom Mats Ladebäck till klubben och fick i och med detta en bättre struktur på träning och matcher.

En bland de bättre spelarna på Gotland var Gustaf Sjöberg och bäste skytt var Janne Hjort, men alla övriga gjorde också bra ifrån sig och spelade med hjärtat. En som fick epitetet "Monster" var Erik Larsson. Omkring 1997 gick

klubben upp i 1:an igen. Vann Serien! En kille från Balkan spelade i klubben, vilket medförde en smärre kulturkrock.

Betecknande för hela verksamheten var att ha roligt och underhållande, vilket man lyckades med.

Visby Basket har under åren bidragit med roliga och spännande matcher, vilket är stort med tanke på den lilla grupp man hade till förfogande. De närvarande tackade Håkan för en underhållande föreläsning i den sport som förr hette ”korgboll”.